

MEB'İN YENİ
100'Ü

ÖZETİN
ÖZETİ

ETKİNLİKLER

TÜRKİYE YÜZYILI
MAARİF MODELİ

YAZILI
SENARYOLARI

AKILLI
TAHTA

5. SINIF

SÜREÇ
ODAKLI

4. Tema

Türkçe Defterim

Ekstra Ücretsiz
Dijital Platform

3000

Çözümlü Soru
ve Sınırsız

Deneme
Sınavları

5. SINIF TÜRKÇE Fasikül - 3

Bu fasikülün basım, yayım ve satış hakları Editör Yayınevine aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan; fasikülün tümünden veya bölümlerinden, yönergelerinden, ölçme araçlarından, etkinliklerinden ve fasiküldeki modellemelerden esinlenmek, bunları taklit etmek veya benzerini yapmak suçtur. Aynı zamanda elektronik yollarla, fotokopi yoluyla, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz veya dağıtılamaz.

Editör

Turgut MEŞE

Yazar

Komisyon

ISBN

978-605-280-626-5

Sertifika No

40447

Baskı ve Cilt

Özgür WEB Matbaacılık

ANKARA

İLETİŞİM

İvedik Organize Sanayi Matbaacılar Sitesi

1518 Sok. Mat-Sit İş Merkezi No:2/20

Yenimahalle / ANKARA

Tel: 0 312 384 20 33 - 0 505 925 57 81

Fax: 0312 342 23 58

www.editoryayinevi.com

İÇİNDEKİLER

4. TEMA

- ▶ KARŞILAŞTIRMA İŞLEVLİ SÖZ VARLIKLARI3
- ▶ METİN İÇİ VE METİNLER ARASI KARŞILAŞTIRMA . . . 7
- ▶ İSİMLERİ NİTELEYEN VE BELİRTEN SÖZ VARLIKLARI (SIFATLAR)14
- ▶ OLAYLARIN OLUŞ SIRASI/İŞLEM BASAMAKLARI . 22
- ▶ 2. DÖNEM 1. YAZILI SINAVI / SENARYO - 127
- ▶ 2. DÖNEM 1. YAZILI SINAVI / SENARYO - 230

5 VE 6. TEMALAR

- ▶ BENZERLİK VE ÖZETLEME İŞLEVLİ SÖZ VARLIKLARI35
- ▶ İSMİN YERİNE TERCİH EDİLEN SÖZ VARLIKLARI (ZAMİRLER) 39
- ▶ SÖZEL MANTIK VE MUHAKEME45
- ▶ SAYILARIN YAZIMI 52
- ▶ GÖRSEL YORUMLAMA.56
- ▶ 2. DÖNEM 2. YAZILI SINAVI / SENARYO - 162

KARŞILAŞTIRMA İŞLEVLİ SÖZ VARLIKLARI

- Karşılaştırma işlevli söz varlıkları; iki veya daha fazla ögeyi, kavramı, durumu veya olayı belirli bir ölçüt çerçevesinde kıyaslamak için kullanılan dil yapılarıdır. Bunlar: ama, fakat, daha, en, kadar, -den çok, -den az ...
- » Yemeklerden köfteyi severim fakat patates yemeğini sevdiğim söylenemez.
- Karşılaştırma işlevli söz varlıkları, metinlerde netlik ve anlam derinliği sağlar. Bu yapılar, okuyucunun veya dinleyicinin karşılaştırılan öğeler arasındaki ilişkileri daha iyi anlamasına yardımcı olur.
- » Daha yılın başındayız, anlaşılan bu yıl geçen yıldan daha zorlu geçecek.
- » Yazmayı çok seviyorum ama okumayı pek sevmiyorum.
- » Kuraklık nedeniyle ayçiçeğinde verim geçen yıldan az olacak gibi görünüyor.

Karşılaştırma İşlevli Söz Varlıklarının Kullanıldığı Cümleler

fakat

- » Bu kitap çok kalın fakat elindeki kitap incedir.
- » Bahar aylarını severim fakat kış aylarını hiç sevmem.

en

- » O, sınıfın en çalışkan öğrencisidir.
- » Bu yılın en sıcak günlerini yaşıyoruz.

daha

- » Bu kitap, diğerinden daha ilginçtir.
- » Bu elma, o elmadan daha tatlıdır.

kadar

- » Gezi düzenlediğimiz şehir, İstanbul kadar kalabalık değildi.
- » Bizim arabamız sizinki kadar yolcu almıyor.

-den çok

- » Bu iş, diğerlerinden çok daha karmaşık bir hâl aldı.
- » O, diğerlerinden çok daha çalışkan bir çocuktur.

-den az

- » Bu iş, diğerlerinden az karmaşıktır.
- » Pişirdiğimiz yemek sizinkinden az olmuştur.

-e göre

- » Onun performansı geçen yıla göre düşmüş.
- » Bu, diğerine göre daha az önemlidir.

ama

- » Dün hava oldukça soğuktur ama bugün hava sıcaktır.
- » Geçen yıl tatilimiz iyi geçmişti ama bu yıl iyi geçmedi.

➤ Ahmet, hafta sonu tatilini geçirmek için ormana gitmeye karar verdi. Hava dünden daha yağmurluydu. İlk başta bu durum onu biraz endişelendirdi. Yanına en sevdiği kitabını ve bir termosu doldurduğu kahveyi aldı. Ormana vardığında, ağaçlar kadar uzun boylu olmasa da gökyüzüne uzanan devasa ağaçlar onu büyüledi. Şelalenin sesi, şehirdeki gürültüden çok daha sakinleştiriciydi. Yağmurdan etkilenmemek için bir ağacın altına oturdu ve kitabını okumaya başladı. Ormanın sessizliği, Ahmet'in zihnini dinlendirmesine yardımcı oldu. Bu deneyim, şehir hayatından daha huzurlu ve tatmin ediciydi.

- » Metindeki altı çizili sözcükler karşılaştırma işlevli söz varlıklarındandır.
- Karşılaştırma ifadeleri sadece karşılaştırılacak unsurlar arasındaki farkların değil, benzer yönlerin de kıyaslanmasını sağlayabilir.
- » Bu köy diğer köylerden daha bakımlıdır. (Sözü edilen köy, bakımlı olma yönüyle diğer köylerle karşılaştırılmıştır.)
- » Bu şiiri de diğer şiirleri gibi çok beğenildi. (Sözü edilen şiir, diğer şiirleriyle "beğenilme" yönüyle karşılaştırılmıştır. Burada benzerlik yönüyle karşılaştırma yapılmıştır.)
- » Geçen yaz tatilinde çok eğlendim ama bu sene eğlenemedim. (Geçen yaz tatili ile bu yaz tatili, eğlenilip eğlenilememe bakımından karşılaştırılmıştır.)
- » Bugün elektrikler kesildi fakat dün kesilmedi. (Dün ve bugün elektriklerin kesilmesi yönüyle karşılaştırılmıştır.)

1.

Etkinlik

Metin Analizi

Soruları, aşağıda verilen metne göre cevaplayınız.

Metnin

Başlığı ne olabilir?

.....

.....

.....

Metnin birinci paragrafındaki karşılaştırma işlevli söz varlıklarını bulup yazınız.

.....

.....

.....

.....

Metnin ikinci paragrafında farklı toplumlardaki hangi gelenek karşılaştırılmıştır?

.....

.....

.....

Dördüncü paragraftaki karşılaştırma işlevli söz varlıklarını bulup yazınız.

.....

.....

.....

Her toplumun kendine özgü gelenekleri vardır. Toplumlar bu gelenekleriyle millet olma bilincine varmışlardır. Bizim de kendimize özgü geleneklerimiz vardır. Bu gelenekler kültürümüzün en önemli unsurlarındandır. Bayramlar, düğünler, sünnet törenleri bu geleneklerimizden bazılarıdır.

Geleneklerden biri olan düğünler, birçok kültürde büyük bir coşkuyla kutlanır ama bizim düğünlerimiz, bu kutlamalardan daha renkli geçmektedir. Eğlenceler, düğün yemekleri, sofraların zenginliği bu geleneğin en önemli unsurlarındandır.

Geleneklerimizden bir diğeri de bayramlarda aile büyükleri ziyaret edilir, onların elleri öpülür, misafirlere ikramlarda bulunulur ve çocuklara harçlıklar verilir. Bu bayram geleneği toplumumuzun sevgi ve saygıda kusur göstermediğinin önemli bir göstergesidir. Diğer toplumlara göre bizim bayramlarımız daha samimi ve sıcak bir ortamda geçmektedir.

Sünnet törenleri de bizim kültürümüzde önemlidir. Bu törenler, bir çocuğun erkeklığe adım atmasının bir simgesidir ve genellikle büyük kutlamalarla gerçekleştirilir. Bu yönüyle sünnet törenlerinin hazırlanışı, diğer kutlamalardan çok daha zahmetli olabiliyor.

Sonuç olarak geleneklerimiz, bizi biz yapan en değerli öğelerdendir. Her ne kadar modern yaşam bu gelenekleri bir parça değiştirmiş olsa da onların değerini ve önemini unutmamalıyız. Kısacası, geleneklerimizi yaşatmak ve gelecek nesillere aktarmak, kültürümüzü korumanın önemli yollarından biridir. Bu süreçte, her bireyin kendi geleneklerini öğrenmesi ve uygulaması büyük önem taşır. Geleneklerimiz, toplumumuzu bir arada tutan güçlü bağlardır. Onları canlı tutmak, kimliğimizi sürdürmek için vazgeçilmezdir.

Metnin

Konusu nedir?

.....

.....

.....

Metnin ikinci paragrafındaki karşılaştırma işlevli söz varlıklarını bulup yazınız.

.....

.....

.....

.....

Bu metnin ana düşüncesi nedir?

.....

.....

.....

Dördüncü paragrafta diğer geleneklerdeki kutlamalarla hangi gelenek karşılaştırılmıştır?

.....

.....

.....

2.
Etkinlik

Karşılaştırma İşlevli Söz Varlıkları

Çalışma yaprağındaki etkinlikleri verilen yönergelere göre yapınız.

Çalışma Yaprağı

1. Yönerge: Aşağıdaki kavram haritasında yer alan cümleleri verilen kavramlardan uygun olanlarla tamamlayarak karşılaştırılan iki unsuru örnekteki gibi ilgili boşluğa yazınız.

KARŞILAŞTIRMA İŞLEVLİ SÖZ VARLIKLARI İLE İLGİLİ KAVRAMLAR

kadar	göre	ama	ise
-den çok	en	daha	-den az

2. Yönerge: Aşağıdaki tabloyu istenilen bilgilerle doldurunuz.

1. Sütun: Örnek cümle

2. Sütun: Karşılaştırma işlevli söz varlığı

3. Sütun: Karşılaştırılan unsurlar

1. SÜTUN	2. SÜTUN	3. SÜTUN
Bu yıl olimpiyatlarda elde edilen madalyalar önceki yıllardan çoktu.	<i>-dan çok</i>	<i>bu yıl ve önceki yıllar</i>
Koşanlar, yürüyenlere göre çabuk yorulur.		
Doğal ürünler sağlığa yararlı ama hazır gıdalar sağlığa zararlıdır.		
Ahşap evler, betonarme yapılardan daha sağlamdır.		
Kuraklıktan dolayı bu yılki ürünler, geçen yılki kadar verimli olmadı.		

3.

Etkinlik

Karşılaştırma İşlevli Söz Varlıkları

Verilen soruların cevaplarını örnekteki gibi yan taraftaki kutucuklardan bulup yazınız..

“Ali'nin bu yılki performansı, geçen yılki performansından daha yüksekti.” cümlesinde hangi sözcük karşılaştırma işleviyle kullanılmıştır?	bu
	daha
	yüksek
Cevap:	daha

“Film güzel ve eğlenceliydi ama kitabı kadar etkileyici bulmadım.” cümlesinde hangi sözcükler karşılaştırma işleviyle kullanılmamıştır?	ama
	kadar
	güzel
Cevap:	

“Kardeşim benden çok çalışıyor ancak ben sınavlarda ondan daha iyi yapıyorum.” cümlesinde hangi sözcükler karşılaştırma işlevinde kullanılmamıştır?	-den çok
	daha
	ondan
Cevap:	

“Bu çocuğun başarısını, senden çok ben istiyorum.” cümlesinde hangi sözcük karşılaştırma işlevindedir?	bu
	-den çok
	ben
Cevap:	

“Şirketimiz önceki yıllara göre en büyük artışı bu yıl gösterdi.” cümlesinde hangi sözcükler karşılaştırma işleviyle kullanılmamıştır?	önceki
	göre
	en
Cevap:	

“Bu yıl tatile gittiğimiz yer, geçen yılki kadar güzel değildi.” cümlesinde hangi sözcük karşılaştırma işleviyle kullanılmamıştır?	kadar
	güzel
	tatil
Cevap:	

“Yeni restoranın yemekleri lezzetliydi fakat servisi hızlı değildi.” cümlesinde hangi sözcük karşılaştırma işleviyle kullanılmıştır?	yeni
	hızlı
	fakat
Cevap:	

“Ben sıcak yemekleri severim fakat kardeşim soğuk yemekleri daha çok sever.” cümlesinde hangi sözcükler karşılaştırma işleviyle kullanılmamıştır?	sıcak
	fakat
	daha
Cevap:	

“Size göre kendimi daha şanslı hissediyorum.” cümlesinde hangi sözcük karşılaştırma işleviyle kullanılmamıştır?	göre
	şanslı
	daha
Cevap:	

“Ben kitap okumayı, kardeşim ise film izlemeyi seviyor.” cümlesinde hangi ifade karşılaştırma işleviyle kullanılmıştır?	ise
	kitap
	film
Cevap:	

Doğru cevap sayısı	0 - 4	5 - 6	7 - 8	9
Değerlendirme	Gayret etmelisin	Orta	İyi	Çok iyi

METİN İÇİ VE METİNLER ARASI KARŞILAŞTIRMA

METİN KARŞILAŞTIRMA

- ➔ Farklı metinler; dil ve anlatım özellikleri, yazılış amaçları, yapıları, temaları, konuları, olayları ve karakterleri bakımından karşılaştırılabilir. Bu karşılaştırma yapılırken sözü edilen kavramların benzer ve farklı yönleri tespit edilerek bir karşılaştırma yapılır.
- ➔ Metinler arasında karşılaştırma yapıldığı gibi, metin içi de karşılaştırma yapılabilir. Metin içi karşılaştırmadan kasıt; içerik, söylem ve yapıdır. Bir metnin paragrafları bu açıardan birbirinden farklı özellikler gösterebilir.

Metinler arası karşılaştırmalarda göz önünde bulundurulacak hususlar aşağıdaki tabloda yer almıştır:

	BİLGİLENDİRİCİ METİNLER	HİKÂYE EDİCİ METİNLER	ŞİİR METİNLERİ
Yazılış amacı	Öğretmek, bilgi vermek, açıklama yapmak	Olay içinde yaşatmak	Bir duyguyu sezdirmek
Konu ve tema	Bilimsel, sosyal ve kültürel konulara ağırlık verilir. Konular gerçek hayattan seçilir.	İnsanı ve toplumu ilgilendiren birçok konu ve temaya yer verilebilir. Konu gerçek veya hayal ürünü bir olaydan seçilebilir.	Aşk, sevgi, ayrılık, tabiat, anne sevgisi, vatan sevgisi gibi daha çok duygu yönü olan konu ve temalar işlenir.
Yapı özelliği	Düzyazı biçiminde yazılır. Paragraf hâlinde düzenlenir.	Düzyazıyla, paragraflar hâlinde yazılır.	Dizeler hâlinde yazılır.
Anlatım özelliği	Ciddi bir üslup kullanılır. Nesnel cümlelere ağırlık verilir. Kelimeler genellikle gerçek anlamlarıyla kullanılır.	Niteleyici ifadeler sıklıkla kullanılır. Anlatımda öznellik hâkimdir. Anlatım akıcı ve sürükleyicidir. Kelimelerin mecaz anlamlarına da yer verilir.	Coşkulu, akıcı, duygu dolu bir anlatımı vardır. Ses benzerliklerinden ve söz sanatlarından yararlanır. Kelimelerin mecaz anlamlarına sıkça yer verilir.

»

Akif, sokak hayvanlarını çok severdi. Her sabah uyanır uyanmaz aklına gelen ilk şeydi. "Gece boyu minik dostlar dışarıda ne yapmışlardır? Hava da soğuktu. Yemek bulabilmişler midir acaba?" Bu düşünceler kafasının içinde kovalarken birbirini, hızlıca üstünü giydi Akif. Akşamdan kalan yemekleri ve onlar için aldığı mamaları kaptığı gibi sokağa indi.

I. METİN

- » Hikâye türündeki bir metinden alınmıştır.
- » Hikâye edici bir metindir.

İstanbul'daki bazı gönüllü hayvanseverler sokak hayvanlarının yaşama tutunması için bazı etkinlikler düzenledi. Haftanın her günü belirli alanlarda toplanıp şehrin belirli bölgelerine mama ve su bırakmaya başladılar. Yaklaşık 6 aydır devam eden bu durum sokak hayvanları ile ilgili bir yasa çıkana kadar sürecek gibi görünüyor.

II. METİN

- » Bilgilendirici bir metindir.
- » Haber metninden alınmıştır.

Ortak

- » Anlatıcı olayları yaşayanlardan biri değildir.
- » Konu sokak hayvanlarıdır.

1.

Etkinlik

Metin Analizi

Soruları, aşağıda verilen metne göre cevaplayınız.

Bir gece, kadının biri havaalanında bekliyordu. Uçağının kalkmasına daha epeyce zaman vardı. Havaalanındaki dükkandan bir kitap ve bir paket kurabiye alıp kendisine oturacak bir yer buldu.

Kendisini kitabına kaptırmış olmasına rağmen, yanında oturan adamın olabildiğince cüretkâr bir şekilde aralarında duran paketten birer kurabiye aldığını fark etti; ne kadar görmezden gelse de. Bir taraftan kitabını okuyup kurabiyesini yerken bir taraftan da gözü saatteydi.

Kurabiye hırsız kurabiyeleri yavaş yavaş tüketirken kadının kulağı da saat tik taklarındaydı ama tik taklar sinirlenmesini yine de engellemiyordu. Kendi kendine söyleniyordu: Kibar bir insan olmasaydım, şu adamın gözünü morartırdım! Her kurabiyeye uzandığında, adam da elini uzatıyordu. Sonunda pakette tek bir kurabiye kalınca "Bakalım şimdi ne yapacak?" dedi, kendi kendine.

Kurabiye hırsız Adam yüzünden asabi bir gülümsemeyle son kurabiyeye uzandı ve kurabiyeyi ikiye böldü. Kadın kurabiyeyi adamın elinden kapar gibi aldı ve "Aman Tanrım, ne cüretkâr ve ne kaba adam; üstelik bir teşekkür bile etmiyor!" diye söylendi, kendi kendine. Hayatında bu kadar sinirlendiğini anımsamıyordu.

Uçağın kalkacağı anons edilince derin bir nefes aldı ve rahatladı. Eşyalarını topladı ve çıkış kapısına yürüdü. Kurabiye hırsızına dönüp bakmadı bile. Uçağa bindi ve rahat koltuğuna oturdu. Daha sonra kitabını almak üzere çantasına uzandı.

Birden gözleri şaşkınlıkla açıldı. Gözlerinin önünde bir paket kurabiye duruyordu! Çaresizlik içinde inledi: Bunlar benim kurabiyelerimse ötekiler de onundu ve benimle her bir kurabiyesini paylaştı! özür dilemek için çok geç kaldığını anladı. Kaba ve cüretkâr olan kurabiye hırsızı kendisiydi.

1. Metnin başına getirilebilecek en uygun başlık ne olabilir? Yazınız.
.....
.....
2. Metne göre kadınla erkeğin beraber paylaştığı kurabiye kime aittir?
.....
.....
3. Metinde iki ayrı karakter verilmiştir. Bu iki karakteri karşılaştırarak aralarındaki farkı yazınız.
.....
.....
.....
.....
4. Metnin üçüncü paragrafıyla beşinci paragrafı karşılaştırıldığında bu paragrafların hangisinde ikilemeye hangisinde ise amaç-sonuç cümlesine yer verildiğini yazınız.
.....
.....
.....
5. Metin ana düşüncesi nedir? Yazınız.
.....
.....
6. Kadının gözlerinin şaşkınlıkla açılmasının nedeni nedir?
.....
.....
7. Metnin ikinci ile üçüncü paragraflarından hangisinde içsel konuşmaya yer verilmiştir?
.....
.....
8. Kadın, kurabiyelerin kendisine ait olmadığını nasıl fark etmiştir?
.....
.....
9. Metnin konusu nedir? Yazınız.
.....
.....
10. Olay nerede gerçekleşmiştir? Yazınız.
.....
.....

2.
Etkinlik

Metin İçi ve Metinler Arası Karşılaştırma

Verilen metinleri istenene göre karşılaştırarak farklı yönlerini kutucuklardan seçiniz ve ilgili yerlere örnekteki gibi yazınız.

I. METİN

Her belediyenin en çok çalıştığı, sürekli yenilenen ama ne-dense bir yağmurla taşları yerinden oynayıp vatandaşın ayak-kabısının içine suları boca eden, bebek arabalarının keyifle sü-rülemediği, araçlar park etmesin diye üzerine binlerce malzeme yerleştirilen, aslında çok da sanatsal bir yönü olan (şiiirlere şar-kılara konu olmuş) kaldırımın eni, boyu, kullanılacak malzeme-nin niteliği vb. konularının nasıl olması gerektiğini, kaldırım kulanayan yayalar yani vatandaş bilmez, bilemez. Aslında bu işin de bir standartı vardır. 02.11.1985 tarihinde yürürlüğe giren Planlı Alanlar Tip İmar Yönetmeliği'ne göre belediyeler; tasarrufu al-tındaki yol, otopark, park, yaya bölgesi, kaldırım gibi yerler ile bunlar üzerindeki kamu hizmetlerinin yürütülebilmesi için gerekli büfe, hela, trafo merkezi gibi tesisleri, ulaşım ve haberleşme noktaları, sinyalizasyon ve aydınlatma elemanları, çöp kutusu, bank, reklam ve bilgilendirme levha ve panoları gibi kent mobil-yaları ile peyzaj elemanlarını Türk Standartları Enstitüsü stan-dartlarına da uymak koşuluyla yapar veya yaptırır.

II. METİN

(...)

Kara gökler kül rengi bulutlarla kapanık;

Evlerin bacasını kolluyor yıldırımlar.

İn cin uykuda, yalnız iki yoldaş uyanık;

Biri benim, biri de serseri kaldırımlar.

(...)

Kaldırımlar, çilekeş yalnızların annesi;

Kaldırımlar, içimde yaşamış bir insandır.

Kaldırımlar, duyulur, ses kesilince sesi;

Kaldırımlar, içimde kıvrılan bir lisandır.

Bana düşmez can vermek, yumuşak bir kucakta;

Ben bu kaldırımların emzirdiği çocuğum!

Aman, sabah olmasın, bu karanlık sokakta;

Bu karanlık sokakta bitmesin yolculuğum!

Coşkuyu ve heyecanı dile getirmek amacıyla yazılmıştır.

Sözcükler genellikle gerçek anlamlarıyla kullanılmıştır.

Bilgi vermek amacıyla yazılmıştır.

Gerçeklikle ilişkili öğretici bir metindir.

Nesnel anlatım vardır.

Kurmaca bir metindir.

Sözcükler genellikle mecaz anlamlarıyla kullanılmıştır.

Şiir metnidir. | Düzyazı metnidir.

Öznel anlatım vardır.

I. METİN

II. METİN

	1	Amaç	1	
	2	Gerçeklik	2	
	3	Sözcük kullanımı	3	
	4	Anlatım	4	
	5	Yazılış şekli	5	Şiir metnidir.

Kendinizi aldığınız yıldız sayısı ile değerlendiriniz.

1 - 3 doğru: ★

4 - 5 doğru: ★★

6 - 7 doğru: ★★★

8 - 9 doğru: ★★★★

Aldığım yıldız sayısı →

1 veya 2 yıldız →

3 veya 4 yıldız →

3.
Etkinlik

Metin İçi ve Metinler Arası Karşılaştırma

Aşağıda iki ayrı metin verilmiştir. Verilen metinleri karşılaştırarak farklı ve benzer yönlerini verilen özelliklerden seçerek ilgili metinlerin altına örnekteki gibi yazınız.

I. Metinler

Kimi zaman çisil çisil minik damlalar halinde, kimi zaman bardaktan boşanırcasına, kimi zaman da tufan olup yağın yağmuru çoğumuz severiz aslında. Bazen yalnızlığımızı paylaşıyoruz yağmurla, içimize akan gözyaşlarımız gibi, bazen el ele yürüdüğümüz sevgiliyle yağmurda ıslanmak için neler vermeyiz... Her mevsim bir başka yağar yağmur ama ilkbahar yağmurları bir başka güzeldir. Bereket saklar tanelerinde; sevgiyi, özlemi saklar, her tonda yeşile boyar dağları, ovaları, çayırları.

Verilen Özellikler

Nesnel anlatım vardır.

Bilgi vermek amacıyla yazılmıştır.

*Örneklendirme vardır.*Gerçek ve mecaz anlam-
lı sözcükler var.Gerçek ve terim anlamlı
sözcükler var.Yağmur hakkında
yazılmıştır.

Tanımlama vardır.

Öznel anlatım vardır.

Bir duyguyu sezdirmek
amacıyla yazılmıştır..

II. Metinler

Yağmur; atmosferdeki su buharının yoğunlaşmasıyla oluşan ve çapı 0,5 mm'den büyük damlalar biçiminde yeryüzüne düşen yağıştır. Damlaların çapının daha küçük olduğu yağış türüne de çisenti denir. İlk önce su ve suyun kaynakları aldığı güneş ısısından ötürü buharlaşır. Oluşmuş olan su buharı, gökyüzüne yükselip yoğunlaşma durumuna gelir. Bu durumdan sonra su damlacıkları meydana gelir. Bu su damlacıklarının bir araya gelmesiyle yağmurlar meydana gelirler ve yeryüzüne düşerler.

I. METİN

II. METİN

*Örneklendirme vardır.*Metinler arasındaki farkları
biliyor
musunuz?

4.
Etkinlik

Metin İçi ve Metinler Arası Karşılaştırma

Aşağıda verilen metinleri karşılaştırarak farklı yönlerini kutucuklardan seçiniz ve ilgili yerlere örnekteki gibi yazınız.

I. METİN

Birçokları kendilerinin yapamayacakları şeyleri dostlarında aramaktan -haydi sıkılmıyorlar demeyeyim de- hataya düşüyorlar diyeyim. Dostlarına vermedikleri şeyleri onlardan istiyorlar. Hâlbuki önce iyi insan olmak, sonra kendine benzeyeni aramak doğru olur. Deminden beri söylediğim sürekli dostluk ancak şu kimseler arasında sağlamca kurulur: Yakınlık duygularıyla birbirine bağlanmış insanlar önce başkalarının esiri olduğu ihtirasları yenecekler, sonra doğruluk ve adaleti sevecekler; birbirleri için her şeyi yapacaklar ama birbirlerinden şerefli ve doğru olmayan hiçbir şeyi istemeyecekler. Aralarında yalnız sevgi ve beğenme değil, saygı da bulunacak.

II. METİN

DESEM Kİ

Desem ki vakitlerden bir Nisan akşamıdır,
Rüzgârların en ferahlatıcısı senden esiyor,
Sende seyrediyorum denizlerin en mavisini,
Ormanların en kuytusunu sende gezmekteyim,
Senden kopardım çiçeklerin en solmazını,
Toprakların en bereketlisini sende sürdürdüm,

Desem ki sen benim için,
Hava kadar lazım,
Ekmek kadar mübarek,
Su gibi aziz bir şeysin.
(...)

Cahit Sıtkı Tarancı

I. METİN

Bilgi vermek amacıyla yazılmıştır.

Bilgi vermek amacıyla yazılmıştır.

Günlük konuşma dilinde yer almayan ifadeler kullanılmıştır.

Cümle ve paragraftan oluşmuştur.

Coşku ve heyecan uyandırmak amacıyla yazılmıştır.

Farklı yorumlara açık bir anlamı vardır.

Herkeste aynı anlamı düşündürecek bir yapısı var.

Mısra ve bentlerden oluşmuştur.

Günlük konuşma dili kullanılmıştır.

II. METİN

5.

Etkinlik

Metin İçi ve Metinler Arası Karşılaştırma

Aşağıdaki metinden hareketle Kavuklu ve Pişekâr'ın benzerlik ve farklılıklarını verilen kutucuklardan seçerek görseldeki uygun yerlere yazınız.

Kavuklu ve Pişekâr: Geleneksel Türk Tiyatrosunun Unutulmaz İkili

Kavuklu ve Pişekâr, geleneksel Türk tiyatrosunun bir türü olan ortaoyununun iki ana karakteridir. Ortaoyunu, meddah ve Karagöz-Hacivat gibi Türk halk tiyatrosunun önemli unsurlarından biridir ve genellikle açık hava sahnelerinde, halkın ortasında oynanır.

Kavuklu, adını başında taşıdığı büyük ve gösterişli kavuğundan alır. Kavuklu, genellikle saf ve dürüst bir karakter olarak tasvir edilir. Her ne kadar kurnazlık ve zekâ gerektiren durumlarda genellikle başarısız olsa da iyi niyeti ve içtenliğiyle izleyicinin sevgisini kazanır. Kavuklu'nun komik duruma düşmesi, oyunların en eğlenceli anlarından birini oluşturur. Kavuklu, bazen beceriksizliği, bazen de yanlış anlamalarıyla izleyiciyi güldürür.

Pişekâr, ortaoyununun bilge ve zeki karakteridir. Adını, "pişmiş" anlamına gelen "pişe" kelimesinden alır ve hayat tecrübesiyle donanmış biri olarak bilinir. Pişekâr, genellikle olayları çözen, sorunları halleden ve Kavuklu'nun yaptığı hataları düzelten kişidir. Mantıklı ve soğukkanlı tavırlarıyla Kavuklu'nun tam zıddıdır ve bu zıtlık, oyunların ana mizah unsurunu oluşturur. Pişekâr, ustalıkla konuşmaları ve zekâsıyla izleyiciyi hem düşündürür hem de güldürür.

Kavuklu ve Pişekâr, birbirini tamamlayan karakterlerdir. Kavuklu'nun saflığı ve Pişekâr'ın zekâsı arasındaki denge, ortaoyununun temel dinamiğini oluşturur. Bu ikili, toplumun çeşitli kesimlerinden insanların sorunlarını, zaafalarını ve komik yönlerini sahneye taşıyarak izleyiciye hem eğlence hem de eleştirel bir bakış açısı sunar. Kavuklu ve Pişekâr'ın diyalogları, doğaçlama yetenekleri ve sahne performansları, onları Türk tiyatrosunun unutulmaz figürleri haline getirmiştir.

Kavuklu ve Pişekâr, geleneksel Türk tiyatrosunun en sevilen karakterlerinden olup kültürel mirasımızın önemli bir parçasıdır. Onların hikayeleri ve performansları, nesiller boyunca izleyicileri güldürmeye ve düşündürmeye devam etmektedir.

Ortaoyununun bilge ve zeki karakteridir.

İyi niyetli, saf ve dürüsttür.

Ustalıkla konuşmalarıyla bilinir.

Yanlış anlamalarıyla izleyiciyi güldürür.

Adını "pişmiş" anlamına gelen "pişe"den alır.

Ortaoyununun ana karakteridir.

İnsanların sorunlarını, zaafalarını sahneye taşır.

Adını başındaki kavuktan alır.

Farklılık

BENZERLİKLER

Farklılık

KAVUKLU

PİŞEKÂR

6.
Etkinlik

Metin İçi ve Metinler Arası Karşılaştırma

Aşağıdaki metinlerden hareketle verilen soruların cevaplarını yan taraftaki kutucuklardan bulup yazınız.

I. METİN

Günümüzde yaygın bir yanlış vardır: Bilimin kesin olduğu inancı; çağdaş yaşayışın, çağdaş uygarlığın değişmez temeli olan bilimsel kesinlik... Oysa sürekli bir değişiktir bilimi var edip ayakta tutan. Bilim bilgi üretir, bilimsel doğrulardır bunlar. Ancak bilim sonsuz bir yenilenme içindedir. Bilimde öne sürülen her doğru, yanlış olduğu henüz kesinlikle belgelenmemiş olan doğrudur. Birtakım koşutlardan ötürü doğru sayılan bilgilerdir bunlar.

II. METİN

Uzun süren kış ayları bitti. Köyün üzerini örten kara bulutlar gitmiş, yerini masmavi gökyüzüne bırakmıştı. Yılan gibi kıvrıla kıvrıla akan derenin suları coşmuş, coşku türküleri söyleyerek akıp gidiyordu... Uykudan uyanan böcekler yuvalarından çıkarak şimdiden kış hazırlıklarına başladılar. Karıncalar sıcak günlerin uzun sürmeyeceğini bildikleri için ambarlarını yiyeceklerle doldurma yarışına başladılar. Bizim tembel ağustos böceği de sabahın erken saatlerinde müzik şölenine başlamış.

III. METİN

Sevdiğine sözü olan bir kilim dokur. Kilimin dilinden ancak anlayan okur. Sırlarımı verdim sana sevgimi verdim, Şu gönlümü kilim yaptım yoluna serdim. (...)
Kilim kalbin aynasıdır, gönlün sesidir. Her nakışı bir duygunun ifadesidir. Kilim sevgiliye çağrı, aşka davettir. Kimi renkler şikâyetir kimi hasrettir. (...)

Verilen metinlerden hangisi bilgilendirme amacıyla yazılmıştır.	I. Metin
	II. Metin
	III. Metin
Cevap:	

Verilen metinlerden hangisinde betimleyici anlatımdan yararlanılmıştır?	II. Metin
	I. Metin
	III. Metin
Cevap:	

Verilen metinlerden hangisinde veya hangilerinde benzetmeye yer verilmiştir?	I. Metin
	II. Metin
	II ve III. Metin
Cevap:	

III. Metnin anlatımında hangisi bulunmamaktadır?	Bilgilendirme
	Benzetme
	Tanımlama
Cevap:	

II. metnin anlatımında aşağıdakilerden hangisi bulunmamaktadır?	Benzetme
	Tanımlama
	Kişileştirme
Cevap:	

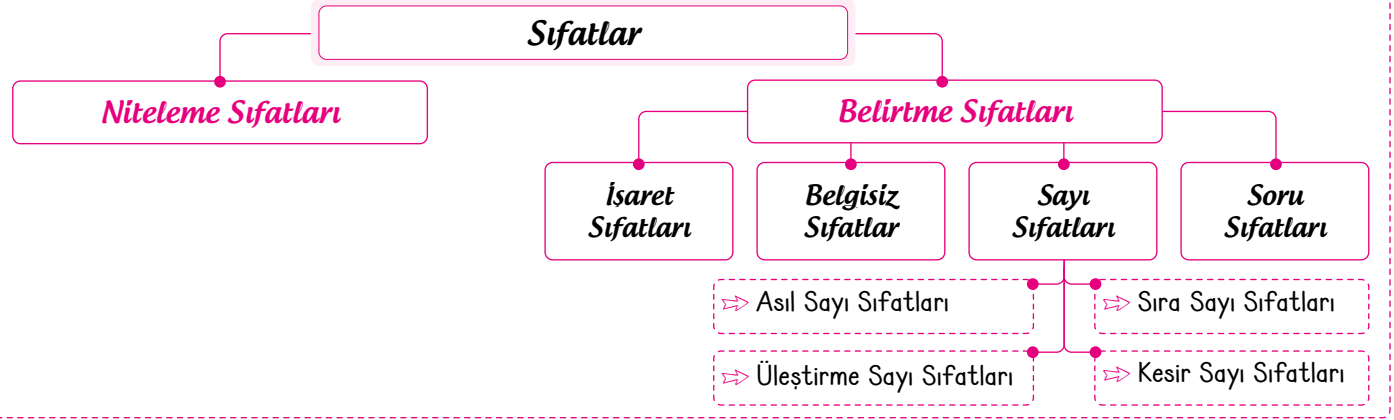
II. metnin türü nedir?	Bilgilendirici
	Hikâye edici
	Şiir
Cevap:	

Doğru cevap sayısı	0 - 1	2 - 3	4 - 5	6
Değerlendirme	Gayret etmelisin	Orta	İyi	Çok iyi

İSİMLERİ NİTELEYEN VE BELİRTEN SÖZ VARLIKLARI (SIFATLAR)

- ⇒ İsimlerden önce gelerek onların niteliklerini, durumlarını, sayılarını ve ölçülerini belirten sözcüklere **sıfat (ön ad)** denir.
- ⇒ Sıfatlar niteleyecekleri ya da belirtecekleri adlardan önce gelirler. Sıfatlar görev ve anlam bakımından ikiye ayrılır.

NİTELEME SIFATLARI

- ⇒ İsimlerin önüne gelerek onların renklerini, durumlarını ve biçimlerini gösteren sıfatlara **niteleme sıfatları** denir. İsme sorulan "Nasıl?" sorusunun cevabı, niteleme sıfatını belirtir.

» <u>Mavi</u> kapı ⇒ Varlık renk bakımından nitelenmiştir. » <u>Yıkık</u> duvar ⇒ Varlık durum bakımından nitelenmiştir. » <u>Kare</u> masa ⇒ Varlık şekil bakımından nitelenmiştir. » <u>Çamurlu</u> yollardan zorlukla ilerleyerek buraya geldik. » <u>Mavi</u> deniz önümüzde çarşaf gibi uzanmıştı.	» <u>Tahta</u> kalem ⇒ Nasıl kalem? ⇒ tahta (sıfat) » <u>Yeşil</u> otlar ⇒ Nasıl otlar? ⇒ yeşil (sıfat) » <u>Kapalı</u> kapı ⇒ Nasıl kapı? ⇒ kapalı (sıfat) » <u>Kurumuş</u> ağaçlar ⇒ Nasıl ağaçlar? ⇒ kurumuş (sıfat) » <u>Düz</u> yol ⇒ Nasıl yol? ⇒ düz (sıfat)

BELİRTME SIFATLARI

- ⇒ Adların önüne gelerek onları işaret, sayı, belirsizlik ve soru yönüyle belirten sıfatlara **belirtme sıfatları** denir. Belirtme sıfatları varlıkların geçici özelliklerini bildirir ve kendi içinde gruplara ayrılır:

İşaret Sıfatları

- ⇒ Adları işaret ederek belirten ve adların yerlerini bildiren sıfatlardır.
- ⇒ Adlara "Hangi?" sorusunu yönelttiğimizde işaret sıfatları bu soruya yanıt verir.

» <u>Bu</u> soruya bir cevap veremedim <u>o</u> an. » <u>O</u> çekmece de ne olduğunu hep merak ederdik. » <u>Beriki</u> evde oturanları tanıyor musun? » <u>Şu</u> karşıki bayırda verdim kuzuyu kurda. » Gecenin bir de <u>öteki</u> yüzünü görmek gerekir.	» Sana <u>öteki</u> öykülerimden söz ettim mi? » <u>Diğer</u> arabaları pek de beğenmemiştim. » <u>O</u> günden sonra bir daha karşılaşmadık. » <u>Bu</u> evde annem, babam ve kardeşlerim oturuyor. » <u>Şu</u> ağacın tepesine kadar çıkabilir misin?

Belgisiz Sıfatlar

- ➔ Adların önüne gelerek onları tam olarak değil de aşağı yukarı, belli belirsiz belirten sözcüklere **belgisiz sıfatlar** denir.
- ➔ “Birkaç, bazı, bir, hiçbir, birçok, biraz, birtakım, kimi, çoğu, fazla, tüm, her” gibi sözcükler, belgisiz sıfat olarak kullanılır.

- » Birkaç arkadaş yemeğe gittik.
- » Bazı günler kendimi yalnız hissediyorum.
- » Bütün yıl yan gelip yattı.
- » Birçok seneler geçti dönen yok seferinden.
- » Bir gün sizi görmeye geleceğim.
- » Hiçbir zaman taviz vermedi.
- » Kimi insanlar yeşilden hoşlanırken kimi de hoşlanmaz.
- » Kırtasiyeden birkaç kitapla birkaç boya kalemi almıştı.

- ➔ “Bir” sözcüğü varlığın sayısını yani bir tane olduğunu belirtirse sayı sıfatı, “herhangi bir” anlamına gelirse belgisiz sıfattır.
- » Başvurular bir gün içinde alındı. (Sayı sıfatı)
- » Bir akşamüstü kahve içmeye beklerim. (Belgisiz sıfat)
- » Bana bir saat zaman verirseniz size olayı bütün ayrıntılarıyla aktarabilirim. (Sayı sıfatı)

Sayı Sıfatları

- ➔ İsimlerden önce gelerek onların sayılarını, sıralarını, eşit bölümlerini, parçalarını belirten sözcüklere **sayı sıfatı** denir. Sayı sıfatları dört başlık altında incelenir.

Asıl Sayı Sıfatları

Varlıkları, hiçbir ek almadan tam sayı olarak belirten ve “Kaç?” sorusuna cevap veren sayı sıfatlarıdır.

- » Altı yıl (Kaç yıl?)
- » Beş gün (Kaç gün?)
- » İki saat (Kaç saat?)
- » Bir hafta (Kaç hafta?)

Sıra Sayı Sıfatları

İsimlerin sıra bakımından sayılarını belirten sayı sıfatlarıdır. “Kaçınıcı?” sorusuna cevap verir.

- » Beşinci sıra
- » Altıncı ders
- » Yedinci yıl
- » Onuncu hafta

Üleştirme Sayı Sıfatları

Varlıkların eşit olarak paylaşılmasını belirten sayı sıfatlarıdır. “Kaçar?” sorusuna cevap verir.

- » Dörder sayı
- » Sekizer sınıf
- » Beşer elma
- » İkişer gün

Kesir Sayı Sıfatları

İsimleri kesirli bir biçimde belirten sayı sıfatlarıdır. “Kaçta kaç?” sorusuna cevap verir.

- » Yüzde iki faiz
- » Dörtte iki hisse
- » Yarım ekmek
- » Çeyrek altın

Soru Sıfatları

- ➔ Varlıkları soru yoluyla belirten sıfatlara **soru sıfatları** denir.

- » Kaçınıcı soru zordu?
- » Hangi meyveyi seversin?
- » Bu kaçınıcı bahçe gördüm tarumar.
- » Hangi bağın bağbanısın, gülüsün?
- » Bize nasıl bir yemek ikram edeceksiniz?
- » Onlara kaç ekmek alacaksınız?
- » Hangi caddede oturuyorsun?
- » Günde kaç bardak çay içiyor?
- » Sensiz kaçınıcı sonbaharımız oldu, biliyor musun?
- » Herbiriniz kaçar gün nöbet tuttunuz?
- » Gittiğin yerden ne haber getirdin bize?
- » Yolcu, hangi yoldan gideceğine karar verdin mi?

1.

Etkinlik

Metin Analizi

Soruları, aşağıda verilen metne göre cevaplayınız.

Metnin

Başlığı ne olabilir?

.....

.....

.....

Metnin birinci paragrafındaki belgisiz sıfatı bulup yazınız.

.....

.....

.....

Metnin üçüncü paragrafındaki işaret sıfatlarını bulup yazınız.

.....

.....

.....

Metnin dördüncü paragrafındaki sayı sıfatlarını bulup yazınız.

.....

.....

.....

Yakın zamana kadar köylerde yaşamış veya hâlen yaşamakta olan birçok kişinin anılarında dün gibi yaşayan köy odaları geleneği, Türk konukseverliğinin en iyi örnekleri arasındadır. (...)

Köylerdeki köy odalarının konukları, bir yerden bir yere gitmekte olan yolcular olduğu kadar, köye ticaret amacı ile gelen veya zanaat sahibi insanlar da olabilmekteydi. Çerçiler, testi bardak satanlar, ürettiği malı değişik yoluyla veya para ile ticaret yapanlar, halatçılar, gezici kalaycılar, orakçılar vb. olmak üzere köye bir nedenle gelenler istediği kadar bu köy odalarında konuk olarak kalabiliyorlardı.

Anadolu'nun birçok köyünde neredeyse her sülalenin köy odası vardı. Bu köy odaları ya o sülalelerin ya da önde gelen büyüğünün adıyla anılıyordu. Gelen konukların ihtiyaçları da bu sülalelere mensup aileler tarafından karşılanıyordu. Bu hizmetlerin kesinlikle maddi bir karşılığı yoktu.

Köy odaları genellikle iki katlı yapılmıştı. Yerine göre birden fazla konuk ağırlanıyordu. Eğer köye gelen konuklar fazla sayıda ise diğer odalara pay edilirdi. Bunun için konunun tercihi önemliydi. Zaten köy ahalisi, konukları odalarında ağırlamak için âdeta birbiriyle yarıştı.

Köy odaları köylerdeki dayanışmayı, kaynaşmayı artıran, bu yönüyle sosyal hayatı geliştiren ve ayakta tutan yerlerdi. Buralarda özellikle kış günlerinde bir araya gelinir, memleket meseleleri konuşulurdu.

Belli yaşa gelmiş gençler; köy odalarında büyüklerden sonraki yerlerini alır, konuşmaları sessizce dinler ve söz verilmeden konuşmazlardı. Büyüklere saygı esastı. Ayrıca, köy odalarında özellikle geceleri oyunlar oynanır, hoşça vakit geçirilirdi. Kimi zaman anılar tazelenir, sohbetler koyulaşır.

Köy odaları geleneği Türk insanının insana verdiği değer, her zaman göstergesi olacaktır.

Mümtaz BAŞKAYA

Metnin

Konusu nedir?

.....

.....

.....

Metne göre köy odaları hangi amaçla kullanılmaktadır?

.....

.....

.....

Bu metnin ana düşüncesi nedir?

.....

.....

.....

Metnin altıncı paragrafındaki "hoşça" sözcüğünün türü nedir? Yazınız.

.....

.....

.....

2.

Etkinlik

İsimleri Niteleyen ve Belirten Söz Varlıkları (Sıfatlar)

Aşağıdaki cümlelerde geçen altı çizili sıfatların çeşitlerini yandaki boşluğa örnekteki gibi yazınız.

	CÜMLELER	SIFAT TÜRÜ
1	Bir handa, yorgun argın, <u>tatlı</u> bir uykudaydık.	<i>Niteleme sıfatı</i>
2	<u>Hangi</u> resmime baksam sanki ben değilim.	
3	Başucumda gördüğüm <u>şu</u> satırlarla yandım!	
4	<u>Yaşaran</u> gözlerimde her şey artık değişti.	
5	Giden şanlı akıncı <u>ne</u> gün döner yurduna?	
6	Ey dönmeyen yolculara ağlayan <u>yaslı</u> yollar!	
7	Bu <u>kaçıncı</u> bahçe gördüm tarumar?	
8	Üç gün dedin, <u>beş</u> gün dedin; aylar oldu gelmedin.	
9	Öğle arası <u>yarım</u> ekmek arası köfte siparişi verdim.	
10	<u>Bazı</u> geceler odasına çekilir, gizlice hüngür hüngür ağlardı.	
11	Babam her birimize <u>ikişer</u> elma, birer portakal verdi.	
12	Kaşımıza <u>nasıl</u> bir insan çıkacağını bilmeden kapıya yöneldik.	
13	Gün doğarken <u>bir</u> ölüm rüyasıyla uyandım.	

Kendinizi aldığınız yıldız sayısı ile değerlendiriniz.

1 - 4 doğru: ★

6 - 8 doğru: ★★

9 - 11 doğru: ★★★

10 - 12 doğru: ★★★★

Aldığım yıldız sayısı →

1 veya 2 yıldız →

3 veya 4 yıldız →

3.

Etkinlik

İsimleri Niteleyen ve Belirten Söz Varlıkları [Sfatlar]

Aşağıdaki numaralı cümlelerde isimleri niteleyen veya belirten söz varlıklarını bularak türlerine göre örnekteki gibi ilgili evin içine yazınız.

1. Üzerinden yıllar geçti ama biz hep karşı komşu olarak kaldık.
2. O gün hava yağmurlu olduğu için balkonda ders çalışıyordum.
3. Diğer arkadaşlarım gibi derslerime günü gününe hazırlanamadım.
4. Onunla üçüncü günün sonunda kendimizi yemyeşil doğanın kollarına bıraktık.
5. Böbürlenmek hiçbir insana yakışmıyor, onun için alçak gönüllü olmak gerekiyor.
6. Bir gün, o diyarın genç padişahı ava çıkmıştı; yolu köşke uğradı.
7. Kırk gün, kırk gece düğün yaptılar ama Nilüfer, hiç oralarda değildi.
8. Eğer şu göle girer ve sabaha kadar orada kalırsan sana yüz altın veririm.
9. Birçok seyirci bu büyücüyü seyretmeye gelmişti.
10. Onunla on yıl oldu görüşmeyeli, yüzünü bile hayal meyal hatırlıyorum.
11. Hangi tarafa yüzümü çevirsem bana güler yüzle baktığını görüyorum.
12. Aradan bir saat geçmeden, dost ve akrabaların tebrik ziyaretleri başladı.
13. Bazı geceler odasına çekilir, gizlice hüngür hüngür ağlardı.
14. Karşımıza iyi birinin çıkacağını umarak kapıya yöneldik.
15. Sıcak havalarda şemsiyesini yanına alır, deniz kenarına giderdi.
16. Yaz sezonunun başlamasıyla birlikte kimi insanlar yaylaya çıkar.
17. Bütün ömrünü oğluna adadığını söyleyerek gözyaşı döktü.
18. Gözünde kırık gözlük olduğu hâlde yanımıza geldi.
19. Bugün gazete okumadım, beriki gazeteyi bana getirir misin?
20. Bana söz verdiği gibi her ay harçlık gönderiyordu.

1

NİTELEME SIFATI

yemyeşil (doğa)

.....

.....

.....

.....

2

İŞARET SIFATI

.....

.....

.....

.....

3

BELGİSİZ SIFAT

.....

.....

.....

.....

4

SAYI SIFATI

.....

.....

.....

.....

4.

Etkinlik

İsimleri Niteleyen ve Belirten Söz Varlıkları (Sıfatlar)

Çalışma yaprağındaki etkinlikleri verilen yönergelere göre yapınız.

Çalışma Yaprağı

1. Yönerge: Niteleme sıfatları, isme sorulan "Nasıl?" sorusuna cevap olan sıfatlardır. Buna göre aşağıdaki cümlelerde yer alan niteleme sıfatlarını bularak yandaki boş kutucuklara örnekteki gibi yazınız.

Bu **karanlık sokakta** bitmesin yolculuğum!

karanlık sokak (Nasıl sokak?)

Bana düşmez can vermek, yumuşak bir kucakta.

Her tarafta berrak bir hava vardı.

Tak, tak, ayak sesimi aç köpekler işitsin.

Simsiyah gözlerine, bir ân, gözüm değince,

Bana rahat bir döşek serince yerin altı,

Buğulu camın ardından bize el sallıyordu.

2. Yönerge: Aşağıdaki tanılayıcı dallanmış ağaçtaki cümlelerde yer alan sıfatların türlerini sırasıyla üstteki kutucuktan başlamak üzere yazınız.

5.

Etkinlik

İsimleri Niteleyen ve Belirten Söz Varlıkları (Sıfatlar)

Aşağıdaki etkinlikleri verilen yönergelere göre yapınız.

1. Yönerge: Aşağıdaki "Kaldırımlar" şiirinde altı çizili sıfatların türlerini örnekteki gibi yandaki boşluğa yazınız.

KALDIRIMLAR

Sokaktayım, kimsesiz bir sokak ortasında;
Yürüyorum, arkama bakmadan yürüyorum.
Yolumun karanlığa saplanan noktasında,
Sanki beni bekleyen bir hayal görüyorum.

Kara gökler kül rengi bulutlarla kapanık;
Evlerin bacasını kolluyor yıldırımlar.
İn cin uykuda, yalnız iki yoldaş uyanık;
Biri benim, biri de serseri kaldırımlar.

İçimde damla damla bir korku birikiyor;
Sanıyorum, her sokak başını kesmiş devler...
Üstüme camlarını, hep simsiyah, dikeyiyor;
Gözüne mil çekilmiş bir âmâ gibi evler.

Kaldırımlar, çilekeş yalnızların annesi;
Kaldırımlar, içimde yaşamış bir insandır.
Kaldırımlar, duyulur, ses kesilince sesi;
Kaldırımlar, içimde kıvrılan bir lisandır.

KULLANILAN SIFATLAR VE TÜRLERİ

Kimsesiz: Niteleme sıfatı

2. Yönerge: Aşağıdaki tanılayıcı dallanmış ağaçtaki cümlelerde yer alan sıfatların türlerini sırasıyla üstteki kutucuktan başlamak üzere yazınız.

NİTELEME SIFATLARI

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

BELİRTME SIFATLARI

Bazı (olaylar): Belgisiz sıfat

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

6.

Etkinlik

İsimleri Niteleyen ve Belirten Söz Varlıkları (Sıfatlar)

Verilen soruların cevaplarını örnekteki gibi yan taraftaki kutucuklardan bulup yazınız.

"Kalabalık sokaklar insanlarla doluydu, her köşede farklı bir yaşam hikâyesi vardı." cümlesindeki hangi sözcük belgisiz sıfattır?	kalabalık
	her
	farklı
Cevap: <i>her</i>	

"Bu güzel havalar hepimizi mutlu etti." cümlesindeki hangi sözcük işaret sıfattır?	bu
	güzel
	hepimizi
Cevap:	

"Yeşil elma masanın üzerindeydi, taze görünümüyle iştah kabartıyordu." cümlesinde hangi sözcük ismi niteleyen veya belirten söz varlığı değildir?	yeşil
	elma
	taze
Cevap:	

"Beş katlı apartmanın en üst katında oturuyoruz, buradan şehrin tüm manzarasını görebiliyoruz." cümlesinde hangi sıfat türüne ait örnek yoktur?	Sayı sıfatı
	Belgisiz sıfat
	Soru sıfatı
Cevap:	

"Mavi deniz çok güzeldi ve gün batımında harika bir manzara sunuyordu." cümlesindeki hangi sözcük niteleme sıfatı değildir?	mavi
	bir
	harika
Cevap:	

"Yedi gün boyunca bu köyde tatil yapacağız ve her günü güzel bir etkinlikle değerlendireceğiz" cümlesinde kaç farklı sıfat türü vardır?	4
	5
	3
Cevap:	

"Eski kitaplar raflarda duruyordu, bunların hepsi farklı bir hikâye anlatıyordu." cümlesinde isimleri niteleyen veya belirten kaç sözcük bulunmaktadır?	5
	4
	3
Cevap:	

"Hangi renk elbiseyi giymeliyim sence, mavi mi yoksa kırmızı elbise mi daha uygun olur?" cümlesinde hangi sıfat türüne yer verilmemiştir?	Soru sıfat
	Niteleme sıfatı
	Sayı sıfatı
Cevap:	

"Uzun yolculuk sonunda eve vardık, yorgun ama mutlu bir şekilde dinlenmeye başladık." cümlesinde hangi sıfat türüne ait örnek yoktur?	Niteleme sıfatı
	Belgisiz sıfat
	Sayı sıfatı
Cevap:	

"Yüksek dağların zirvesine tırmandığımızda, muhteşem bir manzarayla karşılaştık." cümlesinde kaç tane niteleme sıfatı vardır?	3
	2
	1
Cevap:	

Doğru cevap sayısı	0 - 4	5 - 6	7 - 8	9
Değerlendirme	Gayret etmelisin	Orta	İyi	Çok iyi

OLAYLARIN OLUŞ SIRASI / İŞLEM BASAMAKLARI

OLAYLARIN OLUŞ SIRASI

- Her parça birbirini anlam, konu ve yapı yönünden tamamlayan cümlelerden oluşur. Bazı sorularda bir parçayı oluşturan cümleler karışık verilir ve cümlelerin doğru sıralaması sorulur. Bu sorularda cümleler arasındaki bağlantı öğeleri dikkate alınarak cümleler arasında anlam bütünlüğü sağlanır.
- Bazı paragraflar bir düşünceyi, bazı paragraflar ise bir olayı anlatır.
 - Düşünceyi anlatan bir paragrafın cümleleri karışık verildiğinde ve paragraf oluşturmamız istendiğinde, verilen cümleleri mantıklı ve anlamlı bir biçimde sıralamamız yeterli olacaktır.
 - Olay paragraflarında ise olayların akışı, mantıksal olarak sıralanmalıdır.

- » 1. Ben her basamağı aştığımda şükrederim. Sen şimdi bunun manasını anlayamazsın.
- 2. Yaşlı adam her basamağı çıkışında bir kere durur, dudakları arasında bir şeyler mırıldanmış. Dostum da onun yeni bir basamağı aşmaya girişmesini sabırla beklemiş.
- 3. Bir dostum yaşlı ahbabıyla apartmanın merdivenlerini çıkıyormuş.
- 4. Yaşlı adam dostuma dönerek "Benim bu mırıldanışım, sana biraz garip görünüyor değil mi? Hakkın var.
- 5. Fakat bir gün gelecek, sen de merdiven basamağını aşmanın şükretmeye değer bir durum olduğunu anlayacaksın!" demiş.

Yukarıda verilen cümlelerden anlamlı ve kurallı bir paragraf oluşturmak için verilen ifadeleri "3-2-4-1-5" şeklinde sıralamamız gerekir.

İŞLEM BASAMAKLARI

- Herhangi bir işin yapılışında takip edilecek aşamalara işlem basamakları denir.
- Yaptığımız işlerde işlem basamaklarına göre hareket edip her işi belli bir sıraya göre yaparsak hem düzenli hem de verimli ve başarılı oluruz.
- » Aşağıda uçurtma yapım aşamalarıyla ilgili bir örnek verilmiştir:

Malzemeler: Büyük bir kâğıt, 2 adet yuvarlak ahşap çubuk, makas, kalem, ip, bant, cetvel, iplik veya şeritler, testere

Uçurtma Yapılış Aşamaları

1. İki ahşap çubuğunuzun her iki ucunda testere ile çentik yapın.
2. Çubuklarınızı çapraz şekilde yerleştirin, ip ile sabitleyip bantlayın.
3. İpi uçurtma boyunca çepeçevre sararak çentiklerden geçirin.
4. Çerçevenin üzerini kâğıtla kaplayın ve kenarlarını ipin üzerine katlayın ve sıkıca bantlayın.
5. 60 cm uzunluğunda bir ip kesin. Uçurtmanın üst ve alt noktalarına delik açın. İpin bir ucunu üst deliğe, bir ucunu alt deliğe bağlayın. İyice sabitlemek için bant kullanın. Uçurtmayı uçurmak için tutulacak olan ipinizi bu sabitlediğiniz ipe bağlayın.

PARÇA TAMAMLAMA

- Ana düşüncenin yardımcı düşüncelerle birlikte anıldığı, konu bütünlüğü olan cümle topluluğuna **parça (paragraf)** denir. Parçalarda dikkat edilmesi gereken en önemli şeylerden biri parçadaki anlamdır.
- Parça tamamlama sorularında parçanın başında, sonunda veya ortasında boşluk bırakılarak parçanın anlamına uygun olarak tamamlanması istenir.

- » Çobanlara karşı yavaş yavaş koyunların aklı başına gelmeye başladı. Çobanlar da günden güne kötüleşmişlerdi. ----- Keyfinden, rahatından başka bir şey düşünmez, sürüye canavarlar saldırınca eski çobanlar gibi sopasını kapıp köpekleri peşine katarak onlara karşı koyacağı yerde, birkaç koyun atıp başından savmaya bakardı.

Boşluğa getirilecek ifade için boşluktan önceki ve sonraki cümlelerin anlamlarına dikkat edilmelidir. Boşluktan önceki ve sonraki ifadelere bakıldığında verilen boşluğa çobanlarla ilgili olumsuz bir düşüncenin getirilmesi gerektiği anlaşılır. Dolayısıyla parçadaki boşluğa yazılacak en uygun ifadelerden biri, "Hele bu sonuncusu iyice dalgacıydı." ifadesidir.

1.

Etkinlik

Metin Analizi

Soruları, aşağıda verilen metne göre cevaplayınız.

Geleneksel çocuk oyunlarımız, Milli Eğitim Bakanlığının da çalışmalarıyla son yıllara okullarımızda oynanarak yaşatılmaya çalışılmaktadır. Bu oyunlardan bazıları şunlardır:

Istop Oyunu: Ebe seçilen kişi, oyunculardan birinin adını söyleyerek topu havaya atar. Adı söylenen oyuncu, top yere düşmeden yakalarsa bir diğer oyuncunun adını söyleyip topu hemen havaya atar. Adını duyan oyuncu, topu havada tutamayıp yere düşürürse kendisi topu yakalayana kadar, diğer oyuncular sokağın ya da bahçenin çeşitli yerlerine kaçırlar. Ebe topu yakaladığı anda "istop" diye bağırır. Kaçıran diğer oyuncular "istop" sesini işitir işitmez oldukları yerde durmak zorundadırlar. Bu durumda ebe, duran oyunculardan birini, olduğu yerden topla vurmaya çalışır. Vurulan oyuncu ebe olur ve oyunculardan birinin adını söyleyerek topu tekrar havaya atar ve istop oyunu bu şekilde devam eder.

Sıçratan top oyunu: 3, 4, 5 veya daha fazla kişiyle grup olarak oynanan bir oyundur. Oyuna başlamadan önce tekerleme yoluyla bir kişi ebe seçilir. Ebe seçiminin ardından ebe ortaya geçer. Diğer oyuncular da ebenin etrafında yuvarlak oluşturacak şekilde toplanırlar. Ebe olan kişi, ipin ucundan tutarak etrafında yuvarlak oluşturacak şekilde toplanmış arkadaşlarının arasında topu çevirmeye başlar. Ebe, topu çevirirken etrafındaki arkadaşları da topun üzerinden atlar. Ayağına top çarpan ve böylelikle topun üzerinden atlayamayan kişi ebe olur.

Hacıyatmaz Oyunu: Ortaya bir sopa dikilir, çocuklar sopanın çevresinde daire olurlar. Herkes bir numara alır ve sopayı diken bir numara söyler ve numarası söylenen sopayı havada tutmaya çalışır. Çocuklar üçer kişilik kümelere ayrılırlar. Her kümede iki çocuk yüz yüze ve karşılıklı durur, üçüncü çocuk ise bu iki çocuğun arasında (iki arkadaşının birini sağına, ötekini soluna alacak şekilde, dimdik ve kaskatı) durur. Ortadaki çocuğa iki çocuktan biri, Hacıyatmaz'ı ötekine, öteki de birinci çocuğa doğru, omuzlarından iter. Yandaki çocuklar, Hacıyatmaz'ı düşürmemeye özen gösterirler. Oyunun yinelenmesinde, ortadaki çocuk yana geçer.

1. Metnin konusu nedir? Yazınız.

2. Top kendisine değdiği için ebe olan biri hangi oyunu oynamıştır? Yazınız

3. Metindeki bir oyunun oynanma aşamaları karışık şekilde verilmiştir. Bu aşamaları doğru şekilde sıralayınız.

I. Oyuncular, ebenin etrafında yuvarlak oluşturacak şekilde toplanırlar.

II. Topun üzerinden atlayamayan kişi ebe olur.

III. Tekerleme yoluyla bir kişi ebe seçilir.

IV. Ebe, topu çevirirken etrafındaki arkadaşları da topun üzerinden atlar.

4. Çocukların üçer kişilik gruplara ayrılarak oynadıkları oyun hangisidir? Yazınız.

5. Metin başına getirilebilecek en uygun başlık ne olabilir? Yazınız.

6. Metindeki bir oyunun oynanma aşamaları karışık şekilde verilmiştir. Bu aşamaları doğru şekilde sıralayınız?

I. Üçüncü çocuk, bu iki çocuk arasında durur.

II. Yandaki çocuklar, "Hacıyatmaz"ı düşürmemeye çalışır.

III. Ortadaki çocuğa iki çocuktan biri, "Hacıyatmaz"ı ötekine omuzlarıyla iter.

IV. Her kümede iki çocuk yüz yüze ve karşılıklı durur.

7. Ebe seçilen kişinin, elinde bulunan topu arkadaşlarının arasında döndürmeye başladığı oyun hangisidir? Yazınız.

2.

Etkinlik

Olayların Oluş Sırası / İşlem Basamakları

Aşağıdaki etkinlikleri verilen yönergelere göre yapınız.

1. **Yönerge:** Aşağıda karışık olarak verilmiş cümlelerle yandaki kutucukta anlamlı bir paragraf oluşturunuz.

Eşsiz bir tabloya bakarken insanın o tabloda gözlerini çekmesi gibiydi bu görüntü.

Babaannemin bahçesinde elma ağacına çıkmıştım.

Yüksekteki bir daldan sarkan kırmızı elma dikkatimi çekti.

Bir yaz günüydü.

Koparmak için uzanırken birden fark ettim ki gökyüzünde gökkuşağı var.

.....

.....

.....

.....

.....

2. **Yönerge:** Aşağıdaki paragraflarda düşüncenin akışını bozan cümleyi bularak paragrafın altındaki noktalı yerlere yazınız.

Evden aceleyle çıktı. Durağa doğru yürüyordu ki cüzdanını evde unuttuğunu fark etti. Cüzdanı yanında olmadan bir yere gidemezdi. Çünkü kimliği, kredi kartları, paraları, seyahat kartı cüzdanının içindeydi. Hemen eve döndü ve evin anahtarını çıkarmak için elini cebine attı. Anahtarını hiçbir zaman yanından ayırmazdı. Ancak anahtarını cebinde yoktu. Sinirlenmişti çünkü evde birileri olmadığı için ona kimse kapıyı açamazdı.

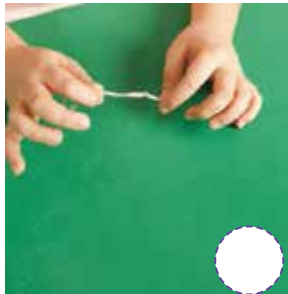
1.

Kocaman gövdeli anne kaplumbağa günlerce yüzdü. Doğduğu kıyılara vardığında yorgundu. Kumsala çıktı. Ağır ağır ilerledi. Kaplumbağalar ağır hareket eden varlıklardır. Yumurtlamak için uygun bir yer aradı. Bulduğu yeri yüzgeçleriyle kumu kazdı. Açtığı çukurun içine yumurtalarını bıraktı. Belki iki yüz, belki üç yüz tane. Sonra yumurtalarının üstlerini kumlarla örttü. "Yaz gelince yumurtalarım olgunlaşacak. Pek çok bebek kaplumbağam dünyaya gelecek." diye düşündü.

2.

3. **Yönerge:** Aşağıdaki görsellerden hangisi metindeki yönergelerden herhangi biriyle ilgili değildir? İşaretleyiniz.

İpten yaklaşık 20 santimetre uzunluğunda bir parça kesin. İpin iki ucunu birbirine düğümleyin. Çekicin başı masanın altında kalacak şekilde cetveli masanın üzerine koyabildiğiniz kadar kenara yakın koyun. Çekicin sapı cetvele değsin.

3.

Etkinlik

Olayların Oluş Sırası / İşlem Basamakları

Aşağıdaki etkinlikleri verilen yönergelere göre yapınız.

1. Yönerge: Aşağıdaki televizyon ekranlarında karışık olarak verilmiş olan olayları oluş sırasına göre sıralayarak numaralarını yandaki boşluklara yazınız.

I. Bu dünyada iyiliğin değerini bilen yok.

II. Bu on yılda sahibimin her türlü işini yaptım.

III. Görüyorsunuz ya şimdi de beni yaşlandım diye sokağa attı.

IV. Ben sahibim için tam on yıl çalıştım.

V. Sırtıma bindi, yüklerini taşıdım.

VI. Bu yaşadıklarımın sonradan anladım ki kurdu dediği çok doğru:

I. Paylaşmanın olduğu böyle köylerde ağacın alt dallarındaki kirazlar insanların, üsttekiler ise kuşların olur.

II. Masalımızdaki köyde her kapıda üç kilit vardı.

III. Bazı köylerde her evin kapısı açık olur, pişen her ekmek komşularla bölüşülür.

IV. Ama bizim masalımızın köyünde işler pek de öyle yürümüyordu.

V. Köy var, köy var.

VI. Bahçelerin etrafında duvarlar yükseliyordu ve dallarda kuşlar ötüşmüyordu.

2. Yönerge: Aşağıda karışık olarak verilen cümlelerle anlamlı bir paragraf oluşturarak yandaki boşluğa yazınız.

1 Ancak sarraflar, dirhemden daha hassas ölçümler için bir ağırlık birimi daha kullanırlar.

2 Dirhem daha çok hassas teraziler için kullanılan bir ölçüdür.

3 Okkanın dört yüzde birine "dirhem" adı verilir.

4 Buna "çekirdek" denir.

A

1 Gökyüzü netleşene kadar gözlerinizin alışmasını bekleyin.

2 Gökyüzünün açık olduğu bir gece tüm ışıklarınızın bahçe ışıklarının da kapalı olduğundan emin olun.

3 Yıldızlara ve görebildiğiniz tüm detaylara bakın.

4 Işık kirliliğinin gece gökyüzünde görebileceklerinizi nasıl etkilediğini kolayca test edebilirsiniz.

B

4.

Etkinlik

Olayların Oluş Sırası / İşlem Basamakları

Aşağıda karışık olarak verilmiş cümlelerle anlamlı bir paragraf oluşturulmak istendiğinde sıralama nasıl olur? Yandaki kutucuklardan bulup örnekteki gibi yazınız.

I. Soğuyunca dilimleyerek servis yapın.	III - II - I
II. Keki kalıptan çıkarın, tel ızgaraya koyun.	I - II - III
III. Keki fırından çıkarın, kalıbın içinde soğumaya bırakın.	II - III - I
Cevap: III - II - I	

I. Taslak metin oluştur.	I - II - III - IV
II. Oyunun konusunu ve kişilerini belirle.	II - III - I - IV
III. Metne son hâlini ver.	II - I - III - IV
IV. Oyunu sergile.	
Cevap:	II - I - III - IV

I. Yaşlı babası da çadırdan çıkıp yanına gelmiş.	I - II - III
II. Cesur Vay, babasına “Bugün ava çıkmak istiyorum.” demiş.	III - I - II
III. Cesur Vay deniz kıyısına gelip bir kayanın üstüne oturmuş.	II - III - I
Cevap:	II - III - I

I. Onun anlattıklarını diğerleri tatlı tatlı dinlerken Şükrü Ağa geldi.	II - I - III
II. Hacı Ziya'nın masası yine kalabalıktı.	III - II - I
III. Kenardaki boş sandalyeyi aldı ve uzakta bir yere oturdu.	I - II - III
Cevap:	I - II - III

I. Sonraki yıllarda ses kayıt cihazlarının çıkması, işlerini biraz daha kolaylaştırdı.	I - II - III
II. Dinlediği masalları, tek bir kelime atlamadan defterine yazdı.	II - III - I
III. Daha lise öğrencisiyken köy köy doluşup masallar toplamaya başladı.	III - II - I
Cevap:	III - II - I

I. Gözlerinden birbiri ardı sıra yuvarlanan gözyaşları arasından bana bakıyordu.	III - II - I
II. Yeşil, yumuşak çimenlerin üzerine oturmuştu.	II - I - III
III. Bakışında yılların getirdiği acı ve hüznün vardı.	I - II - III
Cevap:	I - II - III

I. Un, kakao, kabartma tozu, vanilin ve tuzu büyük bir kasede karıştırın.	I - II - III
II. Ayrı bir kasede yumurtaları ve şekeri mikserle köpürene kadar çırpın.	III - II - I
III. Süt ve sıvı yağ ekleyin, karışına kadar çırpımayaya devam edin.	II - III - I
Cevap:	II - III - I

I. Bana odayı gösterecek çocuğun peşinden yürüyordum.	II - I - III
II. On altıncı katta asansörden indik.	I - II - III
III. Çocuk kısa bir koridoru geçti, bir odanın önünde durdu.	III - I - II
Cevap:	III - I - II

Doğru cevap sayısı	0 - 2	3 - 4	5 - 6	7
Değerlendirme	Gayret etmelisin	Orta	İyi	Çok iyi

1. YARIN GENE SABAH OLACAK

Yarın gene sabah olacak
 Dili çözülecek kuşların,
 Bir bakacaksın boy verip açacak yeni tomurcuklar
 Denizler de yeniden dalgalanmaya başlayacak
 İşte böyle yarın gene sabah olacak.
 Yarın gene sabah olacak
 Altın kapıları açılacak gündüzün
 Sonra gezinecek sokaklarda kişiler
 Kimisi okuluna kimisi işine gidecek
 İşte böyle yarın sabah gene sürecek

Yukarıdaki şiirin konusunu ve ana duygusunu bulup yazınız. (5+5=10 puan)

- 2.** Cimriliğiyle tanınmış İskoçların sınavları da ilginçtir () iskoçya'da Polis Okulundaki sınavda Polis Adayına sorarlar ()
 — Büyük () korkunç bir olay çıktı. Kalabalık birbirine giriyor silahlar patlıyor. Bu olayda halkı nasıl dağıtırsın ()
 Genç polis adayı cevap verir ()
 () Hemen boynuma bir kutu asar, başış toplamaya başlarım ()

Bu parçadaki yay ayrıçlarla belirtilen yerlere noktalama işaretlerini yerleştiriniz ve buralardaki kullanım görevlerini yazınız. Ayrıca parçada geçen "iskoçya'da Polis Okulundaki sınavda Polis Adayına sorarlar" cümlesindeki yazım ve noktalama yanlışlarını düzelterek aşağıya yazınız. (5+5=10 puan)

- 3.** Saç renklerinin kişilik özellikleri ile ilgili olduğu söylenmektedir. Örneğin; sarışınlar ekseriyetle kuvvetli, orijinal fikirli, hevesli ve yaratıcı olurlar. Yani değişikliğe bayılırlar. Kızıl saçlılar ise daha çabuk neşelenir ve daha çabuk üzülürler. Herhangi bir konu üzerinde asla karar veremezler. Saçlarının telleri kalın ve sert olanların yaradılışları çoğu zaman saçlarına benzer. Kuvvetli ve dobradırlar. Kılık kıyafetlerine çoğu zaman özen göstermezler.

Bu metinde verilen bilgilere göre aşağıdaki tabloyu doldurunuz. (10 puan)

Özellikleri	Saç özelliği
Kararsız	
Değişken ruh hâli	
Özgün fikirli	
Güçlü, dobra, özensiz	

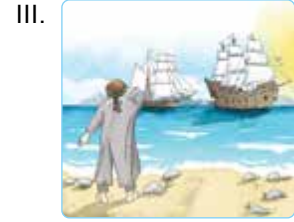

4. Ünlü Türk kaptanı esir düşmüştü. Onu kırk yıl forsa olarak çalıştırdılar. Bir çiftçiye köle olarak satılan Kara Memiş, ihtiyarlayınca azat edildi. Kara Memiş bir kulübede uyuyordu. Bir ilkbahar günü:
“Bizimkiler! Bizimkiler!” diye bağırarak uyandı ve limana baktı.

Kalenin karşısına donanma gelmişti. Bunlar Türk gemileriydi ve kıyıya yanaşıyorlardı. Kalbi hızla çarpmaya başladı. Kırk yıllık bir beklemenin verdiği son kuvvetle kıyıya doğru koştu. Karaya çıkan askerler onu görünce:

- Kaç yıldır esirsin?
- Kırk.
- Adın ne?
- Kara Memiş.
- Kaptan mıydın?

Bu metindeki olaylarla ilgili verilen görselleri oluş sırasına göre sıralayıp aşağıdaki boşluğa yazınız. (10 puan)

5. **Aşağıdaki cümlelerin “neden-sonuç, amaç-sonuç, koşul-sonuç, karşılaştırma” özelliklerinden hangisine uygun olduğunu bularak karşılıklarına yazınız. (4x2=8 puan)**

Cümleler	Özelliği
Müzik dinleyebilirsin ama sesi çok yüksek olmayacak.	
Kışın Erzurum, Elazığ'dan daha soğuktur.	
Aylardır kilo vermek için sürekli spor yapıyor.	
Malzeme yetersizliğinden dolayı inşaat yarım kaldı.	

6. Korkma, sönmez bu şafaklarda yüzen al sancak;
Sönmeden yurdumun üstünde tüten en son ocak.
O benim milletimin yıldızıdır, parlayacak;
O benimdir, o benim milletimindir ancak.

Bu dördülmteki altı çizili sözcüklerin türlerini (isim, sıfat, zamir) yazınız. (10 puan)

7. "Sevmiyor." dese de bütün kara bulutlar,
Beyaz bulutlar gibi yalancıdır aşklar.

Bu dizelerdeki söz sanatlarını yazınız. (10 puan)

8. Aşağıdaki tabloda ödev sayısının en az ve en çok olduğu ayları yazınız. (10 puan)

Aylar	Ödev Sayıları
Ekim	###
Kasım	####
Aralık	#### #
Ocak	####

9. Aşağıdaki metinleri; yazılış amaçları (bilgilendirme, olay içinde yaşatma), türleri (bilgilendirici, hikâye edici, şiir), gerçeklikle ilişkileri (kurgusal olma, gerçeği olduğu gibi aktarma) ve yapı unsurları (paragraf, mısra, cümle, dörtlük) bakımından karşılaştırarak benzer ve farklı yönlerini ilgili boşluğun altına yazınız. (4+4+4 =12 puan)

I. METİN

Akşam yavaş yavaş yüzünü gösterirken Kara Osman'ın masası yine kalabalıktı. Herkes onu dinlerken muhtar içeri girdi. Rengi soluk, durumunda bir gariplik vardı. Dalgın olduğu belliydi ve köşedeki masaya oturdu. Tavrı davranışı herkesin dikkatini çekti. Muhtarın, sevmediği insanların masasına oturmadığını bilirlerdi, aralarında öyle bir kişi de yoktu.

II. METİN

Atatürk kitap okumayı, araştırma yapmayı, fikir ve düşüncelerini insanlarla paylaşmayı seven bir liderdi. Onun henüz okul çağlarında başlayan kitap okuma alışkanlığı, savaş zamanında bile devam etmiş, cumhuriyet yıllarında ise daha da artmıştır. Cumhuriyet Dönemi'nde büyük bir kütüphaneye sahip olan Atatürk, okumuş olduğu yerli ve yabancı birçok eser sayesinde geniş bir kültüre de sahipti.

I. METİN

BENZERLİKLER

II. METİN

10. Aşağıdaki cümlelerde karşılaştırma işleviyle kullanılan sözcükleri bularak cümlenin karşısındaki boşluğa yazınız. (2+2+2+2+2 =10 puan)

- a. Bu pastanın en lezzetli kısmı üstündeki çikolata sosuydu. (.....)
- b. Ali'nin çizimleri güzeldi fakat Ayşe'nin çizimlerinin güzel olduğu söylenemezdi. (.....)
- c. Akan sudan çok, durgun sudan korkarım çünkü neyle karşılaşacağımı bilmem. (.....)
- d. Ahmet bu sınavda benden az çalışmıştı. (.....)
- e. Fatih, bilgi yönünden benden daha başarılıydı. (.....)

1 ve 2. soruları aşağıdaki metne göre cevaplayınız.

On dördüncü yüzyılın başlarında Anadolu'da bir gezi yapan tanınmış Arap Seyyahı İbni Batuta, Anadolu'yu karış karış gezerken hep bu Ahi tekkelerinde konaklamış, Türklerin gösterdikleri konukseverliği "Seyahatnamesi"nde anlata anlata bitirememiştir. İbni Batuta, Anadolu için şöyle der:

"Tanrı, güzelliklerini öteki ülkelere ayrı ayrı dağıtırken burada hepsini bir araya getirmiştir. Burada dünyanın en güzel insanları, en temiz giyimli halkı yaşar; en nefis yemekler pişirilir. Tanrı'nın yarattıkları içinde en şefkatli, en konuksever halk Anadolu'dadır." 650 yıl önce bunları söyleyen Seyyah İbni Batuta, bir Anadolu yolculuğunda Denizli'ye uğrar. Bundan sonrasını İbni Batuta'dan dinleyelim: Konuk sevmek, konuğa ikramda bulunmak, insan sevgisinin başında gelir. Anadolu; yemeğini konuğuna yedirmekten, konuğunu memnun etmekten zevk alır. Bir görevi yapmış olmanın rahatlığını duyar.

1. Metnin konusu nedir? Yazınız. (10 puan)

2. Metne gelebilecek en uygun başlığı bulup yazınız. (10 puan)

3. Aşağıdaki cümlelerde geçen zamirleri ve bu zamirlerin türlerini karşılıklarına yazınız. (10 puan)

- a. Taraftar olarak biz onlardan çok farklıyız. →
- b. Onu cüzdanıma koyarken düşürmüştüm. →
- c. Testteki sorulardan birkaçı çok kolaydı. →
- d. Dolaptaki karpuzu kim yedi? →
- e. Silgin yoksa benimkini paylaşabilirim. →

4. Ocak ayının ilk günleri, şehirde yoğun bir kar yağışı başlamıştı. Sokaklar beyaza bürünmüş, insanlar ise soğuktan titreyerek ilerliyordu. Bu karlı günün ortasında, genç bir kadın, elindeki alışveriş poşetleriyle yolda yürüyordu. Birden elinden poşetlerin biri kaydı ve içindeki meyve ve sebzeler yere saçıldı. Kadın, hızla eğilip eşyalarını toplamaya çalışırken yanından geçen bir yabancı genç adam ona yardım etti. Birlikte eşyaları topladılar. Kadının yüzündeki endişeli ifade yerini teşekkür eden bir gülümsemeye bıraktı.

Bu metindeki hikâye unsurlarını bularak aşağıdaki ilgili boşluklara yazınız. (2+2+2+2+2=10 puan)

5. Aşağıdaki cümlelerde yer alan yazım yanlışlarını nedenleriyle birlikte ilgili yerlere yazınız. (2+2+2+2+2=10 puan)

a. Kardeşim 31 Temmuz 2019 salı günü doğdu. (.....)

b. Kardeşim 5.'inci sınıfta okuyor. (.....)

c. Avrupadan gelen heyeti havaalanında karşıladık. (.....)

d. Bugün okula saat 08.00'da gideceğiz. (.....)

e. Basamakları 2'şer 2'şer çıktı. (.....)

6. Aşağıda "isim, şehir, bitki, hayvan" oyununun karışık olarak verilen oynama aşamalarını doğru şekilde sıralayınız. (10 puan)

- I. Yazdıkları kelimeleri okur ve kelimelerin doğru olma durumuna göre puan alırlar.
- II. Sonra alfabeden bir harf seçip o harf ile başlayan ilgili kelimeleri yazarlar.
- III. Önce ellerindeki boş sayfalara beş çizgi çizerler.
- IV. Oyuncular, bir boş kâğıt ve kalem alırlar.

7. Öğretmen () eliyle kitabı işaret etti () Kitap kapağı siyah deriden yapılmış, eski olduğu her hâlden belli bir kitaptı.
 Öğretmen, sınıftakilere sordu ()
 () Bu kitabın ne kadar eski olduğunu tahmin edebilir misiniz ()

Bu parçada yay ayraçlarla belirtilen yerlere uygun noktalama işaretlerini getirerek aşağıdaki boşluğa bu noktalama işaretlerinin kullanım gerekçelerini yazınız. (5+5=10 puan)

8. Aşağıda yer alan metinleri yazılış amacı, söz sanatları, türü, yapı unsurları (dörtlük, dize, mısra, paragraf), yönüyle karşılaştırarak benzer ve farklı yönlerini ilgili boşluğa yazınız. (5+5=10 puan)

1. Metin

Nedendir de kömür gözlüm nedendir
Şu benim geceler uyumadığım
Çetin derler ayrılığın derdini
Ayrılık derdine doyamadığım

BENZERLİKLER

.....

.....

.....

.....

2. Metin

Beyaz beyazdı bulutlar
Gölgeler buğulu, derin
Ah o hiç dinmeyen rüzgâr
Ve uykusu çiçeklerin

FARKLILIKLAR

.....

.....

.....

.....

9. Aşağıdaki tabloda yer alan cümlelerde karşılaştırma işlevli söz varlıklarını ve karşılaştırılan varlıkları örnekteki gibi ilgili boşluklara yazınız. (2+2+3+3=10 puan)

Cümleler	Benzerlik İşlevli Sözcük	Karşılaştırılan Unsurlar
Yeni binalar, eskisine göre sağlam yapılıyor.	<i>göre</i>	<i>yeni binalar ve eski binalar</i>
Bizim sınıf, sizin sınıftan daha kalabalıktır.		
Soldaki ağaç, sağdakinden çok uzundur.		
Bugün, dününden daha sıcak olacak		
Bazı insanlar zor koşullarda yaşar, bazıları ise rahat yaşam sürer.		

10. Aşağıdaki dizelerde yer alan benzetmeyi bularak gerekçesiyle birlikte yazınız. (10 puan)

Ak saçlı başını alıp eline,
Kara hülyalara dal anneciğim!
O titrek kalbini bahtın yeline,
Bir ince tüy gibi sal anneciğim

MEB'İN YENİ
100'Ü

ÖZETİN
ÖZETİ

ETKİNLİKLER

TÜRKİYE YÜZYILI
MAARİF MODELİ

YAZILI
SENARYOLARI

AKILLI
TAHTA

5. SINIF

SÜREÇ
ODAKLI

5. Tema, 6. Tema

Türkçe Defterim

Ekstra Ücretsiz
Dijital Platform

3000

Çözümlü Soru
ve Sınırsız

Deneme
Sınavları

5. SINIF TÜRKÇE

Bu fasikülün basım, yayım ve satış hakları Editör Yayınevine aittir. Anılan kuruluşun izni alınmadan; fasikülün tümünden veya bölümlerinden, yönergelerinden, ölçme araçlarından, etkinliklerinden ve fasiküldeki modellemelerden esinlenmek, bunları taklit etmek veya benzerini yapmak suçtur. Aynı zamanda elektronik yollarla, fotokopi yoluyla, manyetik kayıt ya da başka yöntemlerle çoğaltılamaz, basılamaz veya dağıtılamaz.

Editör

Turgut MEŞE

Yazar

Komisyon

ISBN

978-605-280-626-5

Sertifika No

40447

Baskı ve Cilt

Özgür WEB Matbaacılık

ANKARA

İLETİŞİM

İvedik Organize Sanayi Matbaacılar Sitesi

1518 Sok. Mat-Sit İş Merkezi No:2/20

Yenimahalle / ANKARA

Tel: 0 312 384 20 33 - 0 505 925 57 81

Fax: 0312 342 23 58

www.editoryayinevi.com

İÇİNDEKİLER

5 VE 6. TEMALAR

- ▶ BENZERLİK VE ÖZETLEME İŞLEVLİ SÖZ VARLIKLARI.....35
- ▶ İSMİN YERİNE TERCİH EDİLEN SÖZ VARLIKLARI (ZAMİRLER)..... 39
- ▶ SÖZEL MANTIK VE MUHAKEME45
- ▶ SAYILARIN YAZIMI 52
- ▶ GÖRSEL YORUMLAMA.56
- ▶ 2. DÖNEM 2. YAZILI SINAVI / SENARYO - 162

1.

Etkinlik

Metin Analizi

1-7. soruları verilen metne göre cevaplayınız.

İletişim ve sosyal ilişkiler, insanların birbirleriyle etkileşimde bulunarak duygu, düşünce ve bilgilerini paylaşma sürecini ifade eder. Açıkçası, bu yönüyle "iletişim ve sosyal ilişkiler" hayatımızın en önemli unsurlarından biridir. İletişim, yani duygu ve düşüncelerimizi ifade etme biçimimiz, ilişkilerimizin kalitesini belirler. İyi bir iletişim; tıpkı sağlam bir temele oturmuş bina gibi, ilişkilerimizin sağlam olmasını sağlar.

İnsanlar arasında sağlıklı ilişkiler kurmak için açık iletişim çok önemlidir. Kısacası, ne hissettiğimizi, ne düşündüğümüzü net bir şekilde ifade edebilmek "açık iletişim"dir. Açık iletişim, karşılıklı anlayış ve empatiyi artırır. Özetle, karşımızdaki kişiyi dinlemek ve anlamak, ilişkimizi güçlendirir.

Empati kurmak, ilişkilerde hayati bir rol oynar. Karşımızdaki kişinin duygularını anlamak, ona destek olmak, onun yerine kendimizi koymak, "empati"dir. Empati, ilişkilerimizi derinleştirir. Kısacası, empati, iletişimin can damarıdır.

Birinin duygularını anlamak ve ona destek olmak, ilişkileri sağlam bir temele oturtur. Uzun lafın kısıası, empati ve açık iletişim, ilişkilerimizi daha sağlıklı ve doyurucu hale getirir.

Sonuç olarak, iletişim ve sosyal ilişkiler, yaşam kalitemizi belirleyen temel unsurlardır. İletişim olmadan insanlar arasındaki bağlar zayıf kalır, anlamlı ilişkiler kurmak zorlaşır. Özet olarak empati, anlayış ve açık iletişim, güçlü ve sağlıklı ilişkiler kurmanın anahtarlarıdır.

METİNLE İLGİLİ SORULAR

1. Metnin başına getirilebilecek en uygun başlığı bulup aşağıdaki boşluğa yazınız.

2. Metindeki benzerlik işlevli söz varlıklarını aşağıdaki boşluğa yazınız.

3. Metne göre "empati" nedir? Yazınız.

4. Metne göre "açık iletişim" nedir? Yazınız.

5. Metne göre güçlü ve sağlıklı ilişkiler kurmanın anahtarları nedir? Yazınız.

6. Metindeki özetleme işlevli söz varlıklarını bulup aşağıdaki boşluğa yazınız.

7. Aşağıdaki görsellerden hangisi metinde bahsedilen sağlıklı ilişkiler kurmanın yollarından değildir? İşaretleyiniz.

2.
Etkinlik

Benzerlik ve Özetleme İşlevli Söz Varlıkları

Aşağıdaki cümlelerde boş bırakılan yerlere getirilebilecek sözcükleri kutucuklardan seçerek yazınız. Boşluğa getirilen sözcüğün hangi işlevde kullanıldığını da bularak altlarındaki boşluğa örnekteki gibi yazınız. (Bir boşluğa birden fazla sözcük getirilebileceği gibi, aynı sözcük de birden fazla boşluğa getirilebilir.)

tıpkı

tıpkı ... gibi

yani

kadar

sanki

böylece

kısacası

uzun lafın kısası

gibi

1

Çocuk, *tıpkı* bir maymun *gibi* daldan dala konuyordu.

Benzerlik işlevi

6

Bütçe planlaması ve analizler yapıldı, mali hedeflerimize ulaştık.

2

Günde üç saat düzenli ders çalışan Ahmet, bir ayda doksan saat ders çalışmış oldu.

7

Toplantıda birçok konu ele alındı, konuşulmayan konu kalmadı.

3

Vizyona yeni giren bu filmi beğenmedim beklentilerimi karşılamadı.

8

Evlerin pencereleri kapkaranlık görünüyordu, evlerin gözüne mil çekilmişti.

4

Genç adam, eline geçen her şeyi un ufak ediyordu, değirmendi.

9

Bu kekler annemin yaptığı kekler gibi kokuyordu.

5

Tatilde güzel anılar biriktirmek ve eğlenmek bizim için çok önemliydi, tatil bizim için hem keyifli hem de yenileyici olmalıydı.

10

Bu cennet güzel köyümde mutlu ve huzurlu bir yaşam sürüyordum.

Kendinizi aldığınız yıldız sayısı ile değerlendiriniz!

1 - 3 Doğru: ★

4 - 5 Doğru: ★★

6 - 7 Doğru: ★★★

8 - 9 Doğru: ★★★★

Aldığım yıldız sayısı →

1 - 2 Yıldız →

3 - 4 Yıldız →

3.

Etkinlik

Benzerlik ve Özetleme İşlevli Söz Varlıkları

Verilen soruların cevaplarını örnekteki gibi yan taraftaki kutucuklardan bulup yazınız.

Bu yılı da yeterince değerlendiremedik, tıpkı ağustos böceği gibi yan gelip yattık." cümlesinde altı çizili sözcük hangi işlevle kullanılmıştır?

Cevap: *gibi*

Benzerlik

Özetleme

Geçiş ve bağlantı

"Yağmur öyle şiddetli yağıyordu ki her taraf su içinde kalmıştı, sanki "Nuh Tufanı"ydı." cümlesinde hangi sözcük benzerlik işleviyle kullanılmıştır?

Cevap:

ki

öyle

sanki

"Kısacası hayalini kurduğum meslek sahibi olmuşum ama mutlu değildim." cümlesinde hangi sözcük özetleme işleviyle kullanılmıştır?

Cevap:

ama

kısacası

değildim

"Yani tıpkı annem gibi kokuyorsunuz öğretmenim." cümlesindeki sözcüklerden hangisi benzerlik işleviyle kullanılmıştır?

Cevap:

yani

tıpkı

gibi

"Sağa sola yalpalaya yalpalaya yağın kar, sanki sarhoş olmuş bir insandı." cümlesinde "sanki" sözcüğü hangi işlevde kullanılmıştır?

Cevap:

Geçiş

Özetleme

Benzerlik

"Bu başarılar yani hem akademik hem de sportif alandaki başarılar, kısacası takım çalışmasının sonucudur." cümlesinde hangi sözcükler özetleme işlevinde değil?

Cevap:

yani

kısacası

hem de

"Hiç kimsenin acısına aldırmadan yoluna devam eden adamın kalbi tıpkı taştı." cümlesinde hangi sözcük benzerlik işleviyle kullanılmıştır?

Cevap:

taş

tıpkı

kalp

"Sonuç olarak 2023 yılı oldukça verimli geçti, tıpkı önceki yıllarda olduğu gibi." cümlesinde hangi sözcük özetleme işleviyle kullanılmıştır?

Cevap:

tıpkı

sonuç olarak

gibi

"İlaçla ilgili birçok test yapıldı, sonuç olarak bu ilacın etkili olmadığına karar verildi." cümlesinde altı çizili sözcük grubu hangi işlevde kullanılmıştır?

Cevap:

Özetleme

Karşılaştırma

Benzerlik

"Buz gibi soğuk suları bir yudumda içince boğazı ağrımaya başladı." cümlesinde hangi sözcük benzerlik işleviyle kullanılmıştır?

Cevap:

gibi

içince

buz

Doğru cevap sayısı	0 - 4	5 - 6	7 - 8	9
Değerlendirme	Gayret etmelisin	Orta	İyi	Çok iyi

İSMİN YERİNE TERCİH EDİLEN SÖZ VARLIKLARI (ZAMİRLER)

⇒ İsimlerin yerini tutan, isimlerin yerine kullanılabilen sözcüklere **zamir** denir.

» Asuman ve Oğuzhan bu konuda bilgi sahibidir. ⇒ Onlar, bu konuda bilgi sahibidir.
isim isim zamir

» İşlerimizi bitirdikten sonra işlerinize bakabiliriz. ⇒ İşlerimizi bitirdikten sonra sizinkilere bakabiliriz.
isim zamir

İsmın Yerine Tercih Edilen Söz Varlıkları (Zamirler)

⇒ Kişi Zamirleri

⇒ İşaret Zamirleri

⇒ Belgisiz Zamirler

⇒ Soru Zamirleri

Kişi (Şahıs) Zamirleri

- ⇒ İnsan isimlerinin yerini tutan zamirlerdir.
- » O, bize gelecek; sen de gel.
- » Ben sinemayı severim, onlar ise tiyatroyu sever.
- ⇒ Türkçede kullanılan “ben, sen, o, biz, siz, onlar” sözcükleri kişi zamirleridir.
- » Sana dar gelmeyecek makberi kimler kazsın?
- » Biz bugünü unutmamak için buradayız.
- » Onlardan bize kalan bu emanete sahip çıkmalıyız.
- » Size yapılmasını istemediğiniz kötülüğü siz de başkasına yapmayın.
- » Ben sinemayı severim, onlar ise tiyatroyu sever.
- » O, bugünü görseydi, seninle gurur duyardı.
- » Babacığım, bana da bir masal anlatır mısınız?
- » Bize olan güveninizi boşa çıkaracak değiliz.
- » Onlar, bizi karşı tepede karşılayacaklar.

Kişi zamirlerinden “ben” ve “sen” sözcükleri yönelme hâl ekini alınca “ben + e = bana” ve “sen + e = sana” biçimine dönüşür.

- ⇒ “**Kendi**” sözcüğü dönüşlülük zamiridir ve kişi zamiri olarak kabul edilir. Kişi zamirlerinden biriyle beraber kullanılırsa cümleye pekiştirme anlamı katar.
- » Kendisiyle barışık bir insandı. (Kişi zamiri)
- » Kendi işimi kendim gördüm. (Pekiştirme anlamı)
- » Bu işin böyle olacağını sen kendin söylemiştin. (Pekiştirme anlamı)

İşaret (Gösterme) Zamirleri

- ⇒ Doğadaki varlıkların yerini işaret yoluyla tutan zamirlerdir.
- » Kalem yazmıyor. ⇒ Şu yazmıyor.
- » Yarın Ankara’ya gidecek. ⇒ Yarın oraya gidecek.
- » Bilgisayar bozulmuştu. ⇒ O bozulmuştu.
- ⇒ Türkçede kullanılan “bu, şu, o, bunlar, şunlar, onlar, buraya, şuraya, oraya, burası, öteki, beriki” sözcükleri başlıca işaret zamirleridir.
- » O, benim milletimin yıldızıdır, parlayacak.
- » “Bu, taşındır” diyerek Kâbe’yi diksem başına.
- » Bunlar ki çoktur malları, bak nice oldu halleri.
- » Kendi evimi şuraya yapmayı planlıyorum.
- » Öteki bana, beriki de sana ait.
- » Oraya varınca beni arayınız.
- » Burası bir zamanlar at koşturduğumuz yerlerdi.
- » Elimde üç beş kuruş var, onları da zor günler için saklıyorum.
- » Buraya yıllar var ki uğrayan yok.

“O” sözcüğü, insan adlarının yerine kullanılıyorsa **kişi zamiri**, başka varlıkları anlatmak için kullanılıyorsa **işaret zamiri** olur.

- » Kumru ile konuştum, o da gidiyormuş. (kişi zamiri - Kumru)
- » O, eksi yirmi derecede saklanmalı. (işaret zamiri - aşı / yemek / dondurma)

Belgisiz Zamirler

- ➔ Birden fazla ismin yerini tutan ya da hangi ismin, hangi varlığın yerini tuttuğu belli olmayan zamirlerdir.
- ➔ Türkçede kullanılan “herkes, bazıları, başkası, hepsi, biri, birkaçı, kimse, birçoğu, birazı, çoğu” sözcükleri belli başlı belgisiz zamirlerdir.
- » Tiyatroya birçoğu gelmedi, birkaçı gelmişti. » Birçoğumuz henüz çocuk sayılırız.
- » Herkes kapısının önünü temizlerse sorun kalmaz. » Bu insanlardan bazıları bizimle gelmek istiyor.
- » Yemeğin birazını da sana ayırdık. » Herkes seninle aynı fikirde olmayabilir?
- » Bazıları spor yaparken çoğu da seyrediyordu. » Birçoğu da benim haklı olduğumu düşünüyordu.
- » Başkası ne der bilmem, ben doğru bildiğim yolda ilerlerim. » Biri, bana burada ne olduğunu söyleyebilir mi?
- » Bu kitapların hepsi senin miymiş? » Bu konuda kimse senin kadar gayret göstermemiştir.
- » Vur kazmayı dağa Ferhat, Çoğu gitti; azı kaldı. » Birkaçını sen götür, bazılarını da biz getiririz.
- » Biri bizi takip mi ediyor? » Tiyatroya birçoğu gelmedi, birkaçı gelmişti.
- » Kimse bana burada ne aradığımızı sormasın? » Birkaçını sen götür, bazılarını da biz getiririz.

Belirsizlik bildiren sözcükler isimden önce gelip o ismi belirtirse zamir değil, sıfat olur.

- » Bazıları laftan anlamaz. (belgisiz zamir) » Elindekilerden birazını bana da verir misin? (belgisiz zamir)
- » Bazı insanlar laftan anlamaz. (belgisiz sıfat) » Birçok insan meydana toplanmıştı. (belgisiz sıfat)
- » Helva yapmak için biraz şeker verir misin? (belgisiz sıfat) » Birçoğu meydana toplanmıştı. (belgisiz zamir)

Soru Zamirleri

- ➔ Adın yerini soru yoluyla tutan zamirlerdir.
- » Ankara'daki geziye kim gelecek? » Akşam akşam nereden geliyorsun?
↳ Ali, Lale, Funda... ↳ evden, işten, bahçeden...
- ➔ Türkçede kullanılan “kim, kimi, kime, ne, nereye, nereden, hangi, hangisi, kaçı...” sözcükleri, cümlede soru zamiri olarak kullanılmaktadır. Soru zamirleri ad çekim ekleriyle çekimlenebilir.
- » Kimler geldi, kimler geçti biliyor musun? » Bugün günlerden ne, biliyor musun?
- » Nereye yüzümü çevirsem karşımda sen varsın. » Bizim kime borcumuz kaldı?
- » Bize anlatamadığın ne kaldı? » Yemeğe kimi davet ettiniz?
- » Nereye bakıyor bu adamlar? » Öğrencilerden kaçı piknik organizasyonuna katıldı?
- » Bana hangisini layık görüyorsun? » Bu kitaplardan hangileri sana aitmiş?
- » Nereden gelip, nereye gidiyorsun? » Nereden çıktı bu cenaze, ölen kim?

Soru bildiren sözcükler isimden önce gelip o ismi belirtirse zamir değil, sıfat olur.

- » Ne söylemek istersin? ⇒ soru zamiri » Kaç yıl oldu seninle görüşmeyeli? ⇒ soru sıfatı
- » Ne renk seversiniz? ⇒ soru sıfatı » Soruların kaçına doğru cevap verdin? ⇒ soru zamiri
- » Hangi mahallede oturuyorsun? ⇒ soru sıfatı » Giden şanlı akıncı ne gün döner yurduna? ⇒ soru sıfatı
- » Mahallelerden hangisinde oturuyorsun? ⇒ soru zamiri » Doğum günümde bana ne aldın? ⇒ soru zamiri

1.
Etkinlik

Metin Analizi

Soruları aşağıdaki metne göre cevaplayınız.

Metnin

Başlığı ne olabilir?

.....

.....

.....

Metnin birinci paragrafında ismin yerine tercih edilen söz varlıklarını yazınız.

.....

.....

.....

Metnin ikinci paragrafında kullanılan belgisiz zamirleri yazınız.

.....

.....

.....

Ayşe, arkadaşlarıyla neden iletişim kurmakta zorlanmaktadır?

.....

.....

.....

.....

Küçük bir kasabada yaşayan Ayşe, içine kapanık bir kızdı. Yeni bir okula başlamıştı ancak sınıf arkadaşlarıyla iletişim kurmakta zorlanıyordu. Ayşe'nin en büyük tutkusu kitaplar ve yazmaktı; bu, onun için dış dünyadan kaçmanın bir yoluydu. Fakat içten içe, arkadaş edinmeyi ve kendini ifade edebilmeyi çok istiyordu.

Bir gün sınıfta herkesin ortak bir proje üzerinde çalışması gerektiği duyuruldu. Herkes ikili gruplar halinde çalışacaktı. Ayşe, bu durumdan oldukça endişeliydi. Birinin onunla birlikte çalışmak isteyip istemeyeceğini bilmiyordu. Tam bu sırada, sınıfın en gözde kızı Elif ona doğru yaklaştı ve projeyi birlikte yapmayı teklif etti. Ayşe, şaşkın ve mutlu bir şekilde kabul etti.

İlk başta, Ayşe ve Elif arasında büyük bir sesizlik vardı. Ayşe, ne söyleyeceğini bilemiyordu. Elif'in de onunla gerçekten ilgilenip ilgilenmediğinden emin değildi. Ancak proje ilerledikçe Elif'in de düşündüğü kadar kendinden emin olmadığını fark etti. Elif, ona ailesinin şehir dışında olduğundan ve yalnız kaldığı zamanlarda nasıl hissettiğinden bahsetti. Bu, Ayşe'nin de yalnızlık duygularını paylaşması için bir kapı araladı.

Ayşe ve Elif, proje boyunca birbirlerini daha iyi tanımaya başladılar. Ayşe, Elif'in samimi ve içten biri olduğunu gördü. Elif ise Ayşe'nin derin düşünceleri ve yazma yeteneği karşısında hayran kaldı. Ayşe, Elif'e yazdığı hikayeleri göstermeye başladı, Elif de ona cesaret verip yazılarını paylaşması için destek oldu.

Proje teslim günü geldiğinde, Ayşe ve Elif'in çalışması sınıfın en iyisi seçildi. Ancak, bu başarıdan daha değerli olan şey, ikisinin arasında gelişen güçlü dostluktu. Artık Ayşe, okulda kendini daha güvende ve mutlu hissediyordu. Elif de yeni ve gerçek bir arkadaş edinmişti.

Metnin

Konusu nedir?

.....

.....

.....

Metnin üçüncü paragrafındaki soru ve işaret zamirlerini yazınız.

.....

.....

.....

Metnin dördüncü paragrafındaki şahıs zamirlerini yazınız.

.....

.....

.....

Ayşe neden ikili gruplar halinde çalışmaktan endişe duyuyor?

.....

.....

.....

Aşağıdaki görsellerden hangileri metinle ilişkilendirilebilir? İşaretleyiniz.

2.

Etkinlik

İsmi Yerine Tercih Edilen Söz Varlıkları (Zamirler)

Aşağıdaki paragrafta yer alan altı çizili zamirlerin çeşitlerini ilgili kutucuğa örnekteki gibi yazınız.

Hoca, “İnanmıyorsanız oradan dört tarafa doğru ölçmeye başlayın. Eksik veya fazla olursa bana gelebilirsiniz.” der. Âlim şaşırarak geri çekilir. Daha sonra ikinci âlim, “Hoca, gökteki yıldızların sayısı kaçtır?” diye sorar. Hoca, “Benim eşeğin derisindeki kıl ne kadar ise gökte de o kadar yıldız vardır.” der. Âlim, konuşmaya devam eder, “Bunu nasıl ispat edebilirsin?” diye sorar. Hoca, “İnanmıyorsanız sayabilirsiniz, azı veya çoğu olursa ancak o zaman haklı olabilirsiniz.” der. Âlim konuşmasına devam eder: “Yahu Hoca, eşeğin derisindeki kıl sayılır mı?” diye sorar. Hoca, “Sanki gökteki yıldızları saymak kolay mı?” diye cevap verir. Âlim utanarak bir daha soru sormaktan vazgeçer. Sıra üçüncü âlime gelir. O, “Hoca benim sakalımın kaç kılı vardır?” şeklinde soru yöneltir. Hoca, “Benim eşeğimin kuyruğunda ne kadar kıl varsa o kadardır.” der. Âlim tekrar sorar, “Bunu nasıl ispat edebilirsin?” der. Hoca, “Bunu ispat etmek çok kolay. Sizin sakalınız ve eşeğin kuyruğundaki kılları teker teker koparıncaya kadar ikisinin sayısı eşit olmazsa siz haklısınız!” Âlimler bundan sonra Hoca'nın keskin zekâsına ve nüktedanlığına şaşırırlar. Kendilerini, büyük bir üstadın huzurundaki öğrenci gibi kabul ederek ona dua ederler.

1 Şahıs Zamiri

bana

→

→

→

2 İşaret Zamiri

→

→

→

3 Belgisiz Zamir

→

→

→

4 Soru Zamiri

→

→

→

3.

Etkinlik

İsmi Yerine Tercih Edilen Söz Varlıkları (Zamirler)

Aşağıdaki cümlelerde geçen altı çizili isim veya zamirlerin yerine gelebilecek soru zamirlerini “Verilenler”den seçerek ilgili cümlenin karşısındaki noktalı yerlere örnekteki gibi yazınız.

	Cümleler	Gelebilecekler	Verilenler
1	<u>Yaşlı kadın</u> karşıdan karşıya geçmek için yardım istedi.	<i>Kim?</i>	Hangisini?
2	Kardeşim dün <u>Ankara'dan</u> döndü.		Kime?
3	<u>Çoğunuz</u> bu hafta sonu yapılacak pikniğe katılmak istiyorsunuz.		Nereyi?
4	Bana gösterilen numunelerden <u>şunu</u> seçmeye karar verdim.		Ne?
5	Annemleri yarın <u>Ahmetlere</u> götüreceğim.		Nereden?
6	Arkadaşım bu yılki sınavda <u>Marmara Üniversitesini</u> kazanmış.		Kaçınız?
7	Mağazadan kendime de <u>pantolon</u> aldım.		<i>Kim?</i>

4.

Etkinlik

İsmi Yerine Tercih Edilen Söz Varlıkları (Zamirler)

Aşağıdaki cümlelerde geçen altı çizili zamirlerin çeşitlerini yandaki boşluğa örnekteki gibi yazınız.

1

Oraya üç âlimin yanı sıra Hoca da davet edilir.

İsaret zamiri

2

Birisi sözü açarak "Hoca, dünyanın merkezi neresidir?" diye sorar.

3

Onlar "Bu şehirde tartışılacak birisi var mı?" diye araştırmaya başlarlar.

4

Karşı tarafla, çevresiyle, hiç kimseyle ilgilenmiyor.

5

Biz Avustralyalılar, sizleri Gelibolu'da tanıdık ve sevdik.

6

O, geleneğe uyarak tüm âdetleri yerine getirdikten sonra selam verir.

7

Biri siperlerden bağırdı: 'Biriniz gidip Yüzbaşı'yı alıp getirsin!

8

Beni yalnız kendisine borçlu kılmış olduğu için şükrediyorum O'na.

9

Herkes donup kalmış bu cesur Türk askerini hayranlıkla seyrediyordu.

10

Benim görüşüm burada kalmak yönündedir, seninki nedir?

11

Odam kireçtir benim / Yüzüm güleçtir benim

12

O benim en değer verdiğim duygudur.

13

Bizim diyarımız da binbir baharı saklar.

14

Bu satırları yazmamın amacı bir gün bunları okumaktır.

Kendinizi aldığınız yıldız sayısı ile değerlendiriniz.

1 - 5 doğru: ★

6 - 7 doğru: ★★

8 - 10 doğru: ★★★

11 - 13 doğru: ★★★★

Aldığım yıldız sayısı ⇒

1 veya 2 yıldız →

3 veya 4 yıldız →

5.

Etkinlik

İsmi Yerine Tercih Edilen Söz Varlıkları (Zamirler)

Verilen soruların cevaplarını örnekteki gibi yan taraftaki kutucuklardan bulup yazınız.

"Bu, benim kalemim; onu kimseye vermem çünkü benim için çok özeldir." cümlesinde hangi sözcük belgisiz zamirdir?	Bu
	Kimse
	Benim
Cevap:	Kimse

"Şunları masaya koyar mısınız? Çünkü bu kitaplar oldukça ağır, taşımakta zorlanıyorum." cümlesindeki hangi sözcük işaret zamiridir?	Oldukça
	Bu
	Şunları
Cevap:	Şunları

"Birisi kapıyı çaldı, kim olduğunu merak ettiğim için hemen kapıya koştum." cümlesindeki belgisiz zamir hangisidir?	Kim
	Hemen
	Birisi
Cevap:	Birisi

"Ne istersen alabilirsin, bu mağazada gerçekten çok güzel ürünler var." cümlesinde hangi sözcük soru zamiridir?	Bu
	Ne
	Çok
Cevap:	Çok

"Onlar dün buradaydı, bize gelecek projeleri hakkında detaylı bilgiler verdiler." cümlesinde ismin yerine tercih edilen söz varlıklarından kaç tane vardır?	3
	2
	4
Cevap:	4

"O, yeni bir araba aldı, bu hafta sonu onu test sürüşüne çıkarmayı planlıyor." cümlesinde hangi sözcük şahıs zamiridir?	O
	Onu
	Bu
Cevap:	Bu

"O, uzak bir köyü ve oraya ulaşmak için saatlerce yolculuk yapmak zorunda kaldık." cümlesindeki hangi sözcük işaret zamiri değildir?	Oraya
	O
	Uzak
Cevap:	Uzak

"Kimse seni aramadı mı? Bu gerçekten şaşırtıcı çünkü herkes seninle iletişim kurmak ister." cümlesindeki hangi sözcük belgisiz zamir değildir?	Bu
	Kimse
	Herkes
Cevap:	Herkes

"Nerede buluşmak istersin onunla, bir kafede mi yoksa parkta mı?" cümlesindeki hangi sözcük soru zamiridir?	Onunla
	Nerede
	Mi
Cevap:	Mi

"Hiç kimse seni üzemez, çünkü sen çok güçlü ve dirençli bir insansın." cümlesinde hangi sözcük şahıs zamiridir?	Sen
	Kimse
	Hiç
Cevap:	Hiç

Doğru cevap sayısı	0 - 4	5 - 6	7 - 8	9
Değerlendirme	Gayret etmelisin	Orta	İyi	Çok iyi

SÖZEL MANTIK VE MUHAKEME

- ➔ Muhakeme sözcüğü, kelime anlamı olarak "düşünme, akıl yürütme, hüküm çıkarma" anlamına gelir. Muhakeme ve mantık soruları da bu anlamla ilişkili olan sorulardır.
- ➔ Muhakeme sorularında asıl amaç, verilen metinlerden ve önermelerden (bilgilerden) çıkarımda bulunmaktır.

Sözel Muhakeme ve Mantık Sorularında Kullanılan Temel Kavramlar

Muhakeme: Metin hâlinde veya önermeler şeklinde verilen bir soruyu/sorunu çözmek, çıkarımlarda bulunmaktır.

Akıl yürütme: Belirtilen unsurlar (önermeler, bilgiler) hakkında tahminlerde bulunmaktır.

Önerme: Doğruluğu veya yanlışlığı kanıtlanabilen bilgileri içeren cümle ya da cümlelerdir.

Çıkarım: Verilen önermeleri her açıdan değerlendirerek bu önermelerden yeni bilgiler (veriler) elde etmektir.

Sıralama: Metin veya önermelerden elde edilen yeni verileri belli bir sıraya koymaktır.

Öncül: Sorularda verilen önermelerden her birine verilen addır.

Sorularda Kullanılan Bazı Unsurlar

Kisiler: Ali, doktor, öğretmen, öğrenci, araştırmacı...

Zaman: Yıllar, aylar, haftalar, günler, saatler...

Nesneler: Kitaplar, dergiler, içecekler...

Yönler: Batı, doğu, kuzey, güney, sağ, yukarı...

Yerler: Ankara, Hindistan, okul, müze, sınıf, lokanta...

İlişkiler: Arkadaşlık, akrabalık, kardeşlik, evlilik...

Sıralama Yapma

- ➔ Metinde ve öncüllerde verilen bilgileri farklı değişkenlere göre sıralamayı gerektiren sorulara sıralama soruları denir. Soruda verilen kurgudan o sorunun sıralama sorusu olup olmadığı kolayca anlaşılabilir.

» Sema, Tuğçe ve Ceren'in matematik, fen bilimleri ve Türkçe derslerindeki başarıları hakkında aşağıda bazı bilgiler verilmiştir:

- » Tuğçe, fen bilimleri dersinde Ceren'den daha başarılıdır.
- » Ceren, Türkçe dersinde en başarısız olandır.
- » Sema, fen bilimleri dersinde Tuğçe'den daha başarılıdır ama matematik dersinde ondan başarısızdır.
- » Tuğçe, matematik dersinde Ceren'den daha başarısızdır.
- » Tuğçe, Türkçe dersinde Sema'dan daha başarılıdır.

Çözüm:

Fen bilimleri dersi için:

- ➔ 1. öncülden, Ceren'in fen bilimleri dersinde 1. sırada olmayacağı anlaşılır.
- ➔ 3. öncülden ise Sema, Tuğçe'den başarılı olduğu için Tuğçe'nin 1. sırada olamayacağı anlaşılır. Dolayısıyla sıralama şöyle olur: 1. Sema / 2. Tuğçe / 3. Ceren

Matematik dersi için:

- ➔ 3. öncüle göre Sema, Tuğçe'den başarısız olduğu için 1. sırada olamaz.
- ➔ 4. öncüle göre ise Tuğçe, Ceren'den başarısız olduğu için Tuğçe 1. olamaz. Dolayısıyla sıralama şöyle olur: 1. Ceren / 2. Tuğçe / 3. Sema

Türkçe dersi için:

- ➔ 2. öncüle göre Ceren, Türkçe dersinde 3. sıradadır.
- ➔ 5. öncüle göre Tuğçe, Sema'dan başarılı olduğu için Sema 1. sırada olamaz. Dolayısıyla sıralama şöyle olur: 1. Tuğçe / 2. Sema / 3. Ceren

Sözel Muhakeme Soruları Nasıl Çözülür?

- ⇒ Muhakeme sorularında genellikle yönergelerle verilen ipuçları kendi içinde bir bütün olarak karşımıza çıkar. Bu tarz sorularda önermeyi tam olarak anlamak ve tanımlamak, sonra da doğru çıkarım yapmak çok önemlidir.
- ⇒ Muhakeme sorularında ilk kural soruların çok iyi okunması, anlaşılması ve yönergelerin eksiksiz uygulanmasıdır. Sorularda ilişki kurma, değerlendirme, eşleştirme gibi zihinsel işlemler yapabilmek önemlidir.

» Bir süpermarkette neden serinlik hissedersiniz? Çünkü belli bir derecenin altındaki insan vücudu, beyne güvensizlik ve açlık sinyallerini gönderir. Tüm market klimaları belli bir dereceye ayarlanmıştır. İçeri girdiğinizde ilk gördüğünüz ürünler de özenle seçilmiştir. Marketlerin labirent gibi olmasının nedeni, en iyi markaların sizin göz hizanızda olmasını sağlamaktır. Çocukların yetişeceği raflara abur cubur istiflenmiştir. Ürün paketlerindeki renkler de bu işi bilenlerce düzenlenmiştir. Örneğin kırmızı iştah açar, yeşil tazelik hissi verir.

Bu özelliklerden hareketle oluşturulmuş iki markete ait özellikler şunlardır:

A Marketi	B Marketi
I. Yüksek ısıya sahip	I. Düşük ısıya sahip
II. Abur cuburlar alt raflarda	II. Abur cuburlar üst raflarda
III. Paketlerde siyah ve beyaz renkler hâkim	III. Paketlerde yeşil ve kırmızı renkler yoğunlukta
IV. Raflar labirent biçiminde tasarlanmış	IV. Rafların tasarımları labirent biçiminde değil, bir bölgede yoğunlaşmış

Çözüm: Parçada anlatılan marketin özellikleri:

- ⇒ Serindir. Nedeni insanların belli bir derecenin altında açlık hissetmesidir.
- ⇒ İçeri girildiğinde görülen ürünler özenle seçilmiştir.
- ⇒ Marketin içi labirent gibidir. Nedeni en iyi markaların göz hizasında olmasını sağlamaktır.
- ⇒ Abur cuburlar çocukların yetişebilecekleri raflarda yani alt raflardadır.
- ⇒ Paketler, iştah açıcı özelliği olan kırmızı ve tazelik hissi veren yeşil renklere sahiptir.

A marketi	B marketi
Yüksek ısıya sahip ⇒ Serin değil ✗	Düşük ısıya sahip ⇒ Serin ✓
Abur cuburlar alt raflarda ✓	Abur cuburlar üst raflarda ✗
Paketlerde siyah beyaz renkler hâkim ✗	Paketlerde yeşil ve kırmızı renkler yoğunlukta ✓
Raflar labirent biçiminde tasarlanmış ✓	Rafların tasarımı labirent biçiminde değil ✗

- ⇒ B marketi, sıcaklık yönü ile A marketine göre daha serin olduğu için alışverişin daha çok yapıldığı market olabilir.
- ⇒ A marketinde abur cuburlar alt raflarda olduğu için B marketine göre çocuklar tarafından daha çok tercih ediliyor olabilir.
- ⇒ B marketinde paketlerdeki kırmızı ve yeşil renk yoğunluğu, B marketinin A marketine göre daha çok tercih edilmesini sağlayabilir.
- ⇒ A marketinde rafların labirent şeklinde tasarlanması B marketine göre ilgi çekicilik yönüyle daha iyi olduğunu gösterebilir.

Tablo Oluşturma

- ⇒ Tablo oluşturma, verilerin çok yönlü düşünüldükten sonra çeşitli ilişkiler dikkate alınarak görselleştirilmesidir. Sorunun oluşumuna göre tüm veriler (bilgiler) tablo üzerinde düzenlenebilir. Bu da veriler arasındaki ilişkinin daha net görülmesini sağlar.

1.

Etkinlik

Metin Analizi

Sorular aşağıdaki metne göre cevaplandırılacaktır.

Metnin

Başlığı

Metnin

Konusu

Metinde yer alan bilgilere göre Emir, izcilik kampına hangi bölgeden katılmıştır?

Metinde yer alan bilgilere göre Ayşe, izcilik kampına hangi bölgeden katılmıştır?

Metne göre izciler hangi amaç için bir araya gelmişlerdir?

Metinde yer alan bilgilere göre hangi izcilerin geldiği bölgeler kesin olarak bilinmemektedir?

Ege Bölgesi'nden gelmediği kesin olarak bilinen izci kimdir?

İzcilerden hangilerinin Doğu Anadolu Bölgesi'nden gelmedikleri kesin olarak bilinmektedir?

Türkiye'nin iki farklı bölgesinden gelen öğrenciler, doğayla iç içe, macera dolu bir izci kampında bir araya gelmişti. Kampın neşeli atmosferinde Ayşe, Sümeyye, Deniz, Emir ve Engin adlı izciler tanışma fırsatı buldu.

Bu beş izciden üçü Ege Bölgesi'nden, ikisi ise Doğu Anadolu Bölgesi'nden gelmişti. Emir ve Ayşe aynı bölgeden gelip izci kampına katılmışlardı. Onların aynı bölgeden olmaları, aralarındaki dostluğu daha da pekiştirmişti. Deniz ve Engin ikilisinden her biri farklı bir bölgeden gelip izcilik kampına katılmıştı. Sümeyye ise Doğu Anadolu Bölgesi'nden gelmişti.

Ege ve Doğu Anadolu bölgelerinden gelip kampa katılan bu izci grubu hemen kaynaşmış, birbirlerine bölgenin ilginç özelliklerini anlatmaya başlamışlardı.

Sümeyye, Doğu Anadolu'nun zorlu kış koşullarının yaşandığı yüksek dağlarından gelmişti. Sümeyye, bölgesinin tüm güzelliklerini ve kültürel zenginliklerini gururla anlatırken diğer izci grubu üyeleri onu merakla dinliyordu. Sümeyye'nin arkadaşları Doğu Anadolu'nun farklı yönlerini tanımaktan büyük keyif alıyordu.

Bu beş izci, iki farklı bölgeden gelmelerine rağmen ortak bir amaç için bir araya gelmişti: doğayı keşfetmek, yeni arkadaşlıklar kurmak ve unutulmaz anılar biriktirmek. Bölgesel farklılıklarına rağmen, dostluklarının ne kadar güçlü olabileceğini kamp boyunca hep birlikte keşfettiler.

Aşağıdaki görsellerden hangileri metinle ilişkilendirilebilir? İşaretleyiniz.

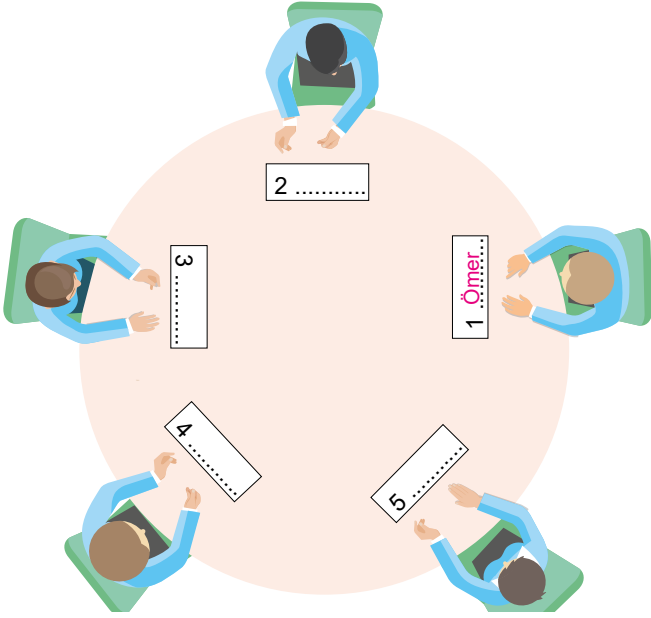

2.

Etkinlik

Sözel Mantık ve Muhakeme

Aşağıda yer alan bilgilere göre masa üzerinde yer alan isimliklere ilgili kişilerin adlarını yazınız.

Ömer, Aydın, Esra, Buse ve Eren kütüphanecilik kulübü toplantısı için yuvarlak bir masa etrafında bir araya gelmişlerdir. Bu kişilerin oturma düzeniyle ilgili bilinenler şu şekildedir:

- Ömer'in karşısında oturan kişi erkektir.
- Ömer'in sağındaki kişi Eren değildir.
- İki kız yan yana oturmaktadır.
- Eren'in sağındaki kişi Buse'dir.

3.

Etkinlik

Sözel Mantık ve Muhakeme

Aşağıda yer alan bilgilere göre haftanın günlerine denk gelen dersleri ilgili yerlere yazınız.

Enes; Liselere Giriş Sınavı (LGS) için Türkçe, fen bilgisi, matematik, sosyal bilgiler, İngilizce ve din kültürü derslerinde özel ders almaktadır. Bu özel derslerin yapılacağı günlerle ilgili şunlar bilinmektedir:

- Her güne bir ders verilmiştir.
- Dersler pazartesi'den başlayıp cumartesi günü bitecektir.
- Türkçe dersi matematik ve fen bilimleri derslerinden hemen önce gelmektedir.
- Perşembe günü sosyal bilgiler dersi vardır.
- Cumartesi günü olan ders İngilizce dersi değildir.
- Matematik dersi, fen bilimleri dersinden önce gelmektedir.

1

PAZARTESİ

2

SALI

3

ÇARŞAMBA

4

PERŞEMBE

5

CUMA

6

CUMARTESİ

4.

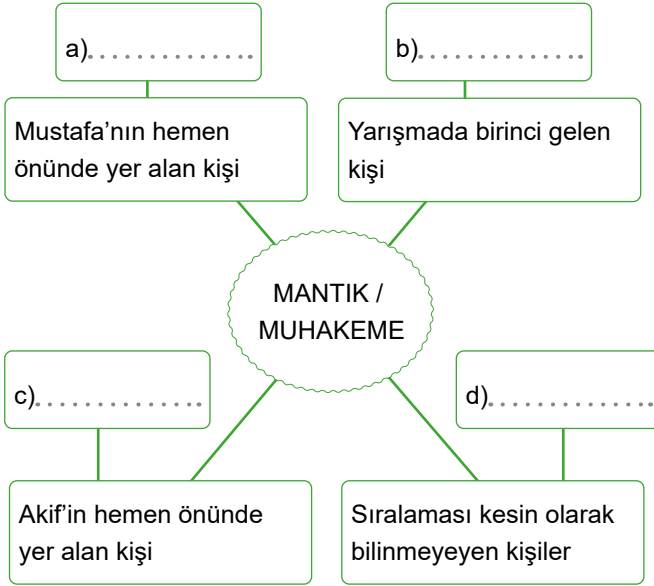
Etkinlik

Sözel Mantık ve Muhakeme

Aşağıda yer alan bilgilerden hareketle kavram haritasındaki ilgili yerleri doldurunuz.

Bir yarış pistinde Ali, Akif, Fatih, Enes, Mustafa, Selim ve İsmail adlı kişiler araba yarışı yapmışlardır. Bu araba yarışının sonucuyla ilgili bilinenler şu şekildedir:

- Akif araba yarışında Mustafa'nın hemen önünde yer almıştır.
- İsmail ile Mustafa'nın arabaları arasında iki araba daha yer almaktadır.
- Mustafa araba yarışında beşinci olmuştur.
- Yarışmada birinci olan kişiler Fatih ya da Enes değildir.
- Enes ile Selim yarışı art arda bitirmiştir.

5.

Etkinlik

Sözel Mantık ve Muhakeme

Aşağıda yer alan bilgilerden hareketle bilgi yarışmasındaki dereceleri kesin olarak belli olan öğrencilerin isimlerini ilgili sıralamaya yazınız.

Atatürk Lisesinin 12. sınıflar düzeyinde en iyi yedi öğrencisi arasında bilgi yarışması düzenlenmiştir. Bu yarışmaya Ayşe, Selin, Ayla, Aydan, Emir, Engin ve Ertan adlı öğrenciler girmiştir. Bilgi yarışmasının sonuçlarıyla ilgili bilinenler şunlardır:

- Bu yarışmada Ertan sadece Aydan'ı geçmiştir.
- Ayla yarışmada dördüncü olmuştur.
- Yarışmada üçüncü olan kişi Ayşe değildir.
- Selin de Emir de birinci olmamıştır.
- Ayşe bilgi yarışmasında Ayla'dan daha iyi, Engin'den daha kötü sonuç elde etmiştir.

1		2	
3		4	
5		6	
7			

6.

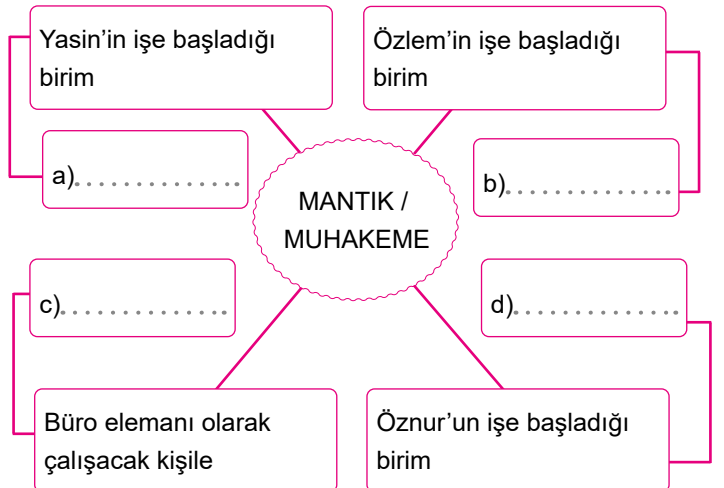
Etkinlik

Sözel Mantık ve Muhakeme

Aşağıda yer alan bilgilerden hareketle kavram haritasındaki ilgili yerleri doldurunuz.

Bir iş yerinde muhasebeci, sekreterlik ve büro elemanı alım ilanına Özlem, Semra, Öznur, Yasin, Orhan ve Onur başvurmuş ve başvuruları kabul edilerek işe başlatılmışlardır. İşe yerleştikleri birimlerle ilgili bilinenler aşağıdaki gibidir:

- Semra büro elemanı olarak işe başlamıştır.
- Her birimde ikişer kişi işe başlatılmıştır.
- Yasin ve Onur aynı birimde işe başlamıştır.
- Sekreter olarak işe başlayanların hepsi de bayandır.

7.

Etkinlik

Sözel Mantık ve Muhakeme

Aşağıdaki tabloda sözcüklerin kodları verilmiştir. Bu kodlardan hareketle boş bırakılan yerleri örnekteki gibi doldurunuz.

	Kod	Sözcük
1	526232645	KALABALIK
2	2754645	ASKILIK
3	5232645	
4	5464345	
5	527232	
6	32645	
7	3232645	
8	5472645	
9	7252664	
10	527264	

8.

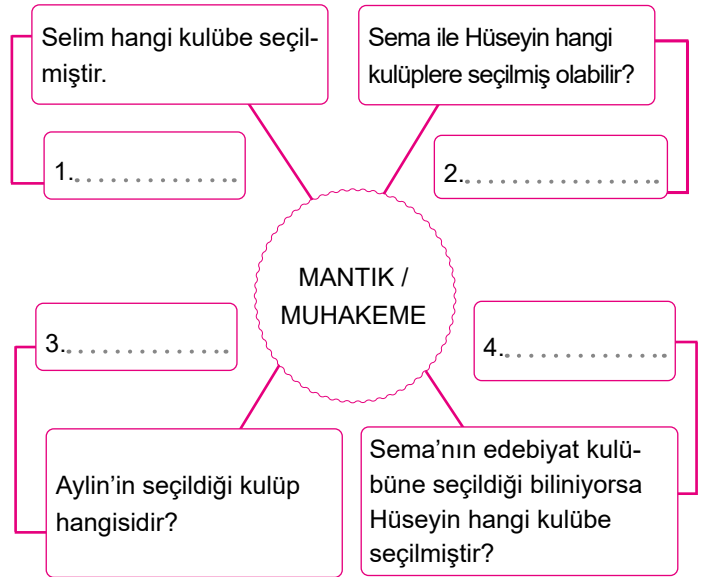
Etkinlik

Sözel Mantık ve Muhakeme

Aşağıdaki bilgilere göre kavram haritasındaki soruları cevaplayınız.

Hüseyin, Selim, Aylin ve Sema adlı öğrencilerden her biri okullarındaki kütüphanecilik, spor, kızılai ve edebiyat kulüplerine seçilmişlerdir. Bu öğrencilerin seçilmiş oldukları kulüplerle ilgili de şunlar bilinmektedir:

- Hüseyin, spor veya edebiyat kulübünden birine seçilmiştir.
- Sema, kızılai kulübüne seçilmemiştir.
- Kütüphanecilik kulübüne seçilen öğrenci erkektir.

9.

Etkinlik

Sözel Mantık ve Muhakeme

Aşağıda yer alan bilgilerden hareketle kavram haritasındaki ilgili yerleri doldurunuz.

Bir kütüphanedeki kitaplığın raflarında roman, hikâye ve şiir kitapları bulunmaktadır. Bu kütüphaneye giden Esra, Melike, Onur, Gülay, Arda ve Buse bu kitap türlerinden sadece bir tane seçebileceklerdir. Seçilen kitap türleriyle ilgili bilinenler şu şekildedir:

- Her bir kitap türünden iki tane seçilmiştir.
- Gülay, şiir kitabını; Buse ise romanı seçmiştir.
- Esra ve Melike farklı türde kitaplar seçmiştir.
- Onur ve Arda aynı türde kitaplar seçmiştir.

10.
Etkinlik

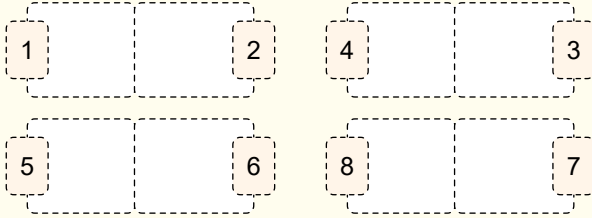
Sözel Mantık ve Muhakeme

Aşağıda yer alan bilgilerden hareketle verilen soruların cevaplarını örnekteki gibi yan taraftaki kutucuklardan bulup yazınız.

Aygül, Gülsüm, Songül, Arzu, Kenan, Esra ve Kasım adlı öğrenciler bir proje yarışması için Ankara'ya gitmek üzere otobüs bileti almışlar. İlk 7 koltukta seyahat edecek olan bu kişilerin Koltuk numaralarıyla ilgili bilinenler şu şekildedir:

- Bir numaralı koltukta Esra, üç numaralı koltukta ise Kenan oturmaktadır.
- Tek sayılı koltuklarda oturan Gülsüm ile Aygül'ün koltuk numaraları arasında bir koltuk daha vardır ve bu koltukta da bir bayan oturmaktadır.
- Gülsüm'ün koltuk numarası Arzu'nun koltuk numarasının bir üstüdür.

Koltuk yerleşim planı aşağıdaki gibidir:

Esra'nın hemen arkasında oturan öğrenci kimdir?

Kasım

Aygül

Gülsüm

Cevap:

Gülsüm kaç numaralı koltukta oturmaktadır?

Beş

Altı

Yedi

Cevap:

Songül'ün 2 numaralı koltukta oturduğu biliniyorsa 4 numaralı koltukta kim oturmaktadır?

Arzu

Kasım

Kenan

Cevap:

Hangi öğrenci 3 numaralı koltukta oturmaktadır?

Gülsüm

Esra

Kenan

Cevap: *Kenan*

Verilen bilgilere göre öğrencilerden hangisinin yanında oturan kişi kesin olarak bilinmemektedir?

Arzu

Kenan

Esra

Cevap:

Hangi öğrenci 6 numaralı koltukta oturmaktadır?

Arzu

Gülsüm

Kasım

Cevap:

Öğrencilerden hangisinin koltuk numarası kesin olarak bilinmemektedir?

Kenan

Arzu

Songül

Cevap:

Doğru cevap sayısı	0 - 1	2 - 3	4 - 5	6
Değerlendirme	Gayret etmelisin	Orta	İyi	Çok iyi

SAYILARIN YAZIMI

⇒ Sayılar harflerle de yazılabilir.

» on yıldan bu yana	» beş yıldan sonra
» üç yüz gün	» yüz yirmi günlük izin
» elli soru	» Doksan dokuz sayısı
» iki haftada bir	» Otuz üç hafta üç gün

⇒ Saat, para tutarı, ölçü, istatistiki verilere ilişkin sayılarda rakam kullanılır.

» 12.15'te	» 5 kilometre
» 20 kilometre	» 100 kilogram
» 10 kilogram	» 13.45'te
» 3 metre zincir	» 120 metre

⇒ Dört veya daha çok basamaklı sayıların kolay okunması amacıyla içinde geçen bin ve milyon sözlere yazıyla yazılabilir.

» 2 milyon 100 bin kişi	» 3 milyon kişi toplandı.
» 7 bin 350 araba	» 1 milyar 800 milyon
» 3 milyar 500 milyon	» 5 milyon 500 bin

⇒ Birden fazla kelimededen oluşan sayılar ayrı yazılır.

» üç yüz yirmi iki	» bin yetmiş bir yılında
» iki bin iki yüz altmış	» yüz seksen dört lira
» üç yüz altmış beş gün	» kırk sekiz yıl

⇒ Para ile ilgili işlemlerle senet, çek vb. ticari belgelerde geçen sayılar bitişik yazılır.

» yüyzyirmialtıbinikiyüzelliTL
» beşmilyarsekizyüzkırkbınTL
» seksenyedimilyonTL, ellibeşkr.
» birtrilyonyediyüzseksenikibinTL

⇒ Adları sayılardan oluşan oyunların ismi bitişik yazılır.

» üçtaş	» ellibir
» beştaş	» altmışaltı
» dokuztaş	» yirmibir

⇒ Dört veya daha çok basamaklı sayılar sondan sayılmak üzere üçlü gruplara ayrılarak yazılır ve aralarına nokta konur.

» 3.756	» 5.550.485
» 212.010	» 7.382.236
» 2.826.345	» 9.999.999

⇒ Sayılarda kesirler virgülle ayrılır.

» 12,4 (12 tam, onda 4)	» 7,5 (7 tam onda beş)
» 5,22 (5 tam, yüzde 22)	» 8,17 (8 tam yüzde 17)
» 9,15 (9 tam, yüzde on beş)	» 2,25 (2 tam yüzde 25)

⇒ Sıra sayıları yazıyla ve rakamla gösterilebilir. Rakamla gösterilmesi durumunda ya rakamdan sonra bir nokta konur ya da rakamdan sonra kesme işareti konularak derece gösterilir.

» 24. ⇒ 24'üncü	» 22. ⇒ 22'nci
» 39. ⇒ 39'uncu	» 51. ⇒ 51'inci
» 45. ⇒ 45'inci	» 75. ⇒ 75'inci

Sıra sayıları ekle gösterildiklerinde rakamlardan sonra sadece kesme işareti ve ek yazılır, ayrıca nokta konmaz.

» 7'nci değil ⇒ 7'nci
» 8.'inci değil ⇒ 8'inci
» 5.'inci değil ⇒ 5'inci

⇒ Üleştirme sayıları rakamla değil, yazıyla belirtilir.

» 2'şer (Yanlış)	» 9'ar (Yanlış)
ikişer (Doğru)	dokuzar (Doğru)
» 7'şer (Yanlış)	» 4'er (Yanlış)
yedişer (Doğru)	dörder (Doğru)
» 10'ar (Yanlış)	» 20'şer (Yanlış)
Onar (Doğru)	yirmişer (Doğru)

1.

Etkinlik

Metin Analizi

Kavram haritasını aşağıdaki metne göre dolduralım.

Metnin

Başlığı

Okulumuz, 2023 yılında birçok başarıya imza attı. Bu yıl, toplam 500 öğrenci mezun oldu. Mezun olan öğrencilerden 120'si üniversite sınavında ilk 10.000'e girmeyi başardı. Spor faaliyetlerinde de oldukça başarılıydık. Basketbol takımımız, il şampiyonasında 2.'inci oldu. Maçlarımız genellikle hafta içi saat 15.00'te başladı ve ortalama 1.5 saat sürdü.

Kütüphanemizdeki kitap sayısı 8 bine ulaştı. Bu yıl, öğrencilere bin ikiyüz yeni kitap kazandırdık. Ayrıca, okulumuzda 50 yeni bilgisayar laboratuvarımıza eklendi. Bu laboratuvar, sayesinde teknoloji derslerimize katılım %30 arttı. Bilgisayar laboratuvarlarımız hafta içi her gün saat 09.00'dan 17.00'ye kadar öğrencilere açıktır.

Öğretmen kadromuz da güçlendi. 2023 yılında 10 yeni öğretmen aramıza katıldı. Bu öğretmenlerden 4'ü matematik, 3'ü fen bilimleri ve 3'ü de dil bilgisi alanında uzman. Her bir öğretmen haftada ortalama 20'şer saat ders vermektedir.

Bu yıl ayrıca, 8 öğrenci kulübü kurduk. Her kulüpte ortalama 25 öğrenci yer almaktadır. Bu kulüpler, öğrencilerimizin ilgi alanlarına göre faaliyetler düzenlemekte ve toplantılarını genellikle cuma günleri saat 14:00'de yapmaktadır.

Özetle, 2023 yılı okulumuz için oldukça verimli geçti. Hem akademik hem de sportif alanlarda önemli başarılarla imza attık. Öğrencilerimize sunduğumuz imkânları artırarak onların gelişimine katkıda bulduk.

Metnin

Konusu

Metnin kaçınıcı paragrafında herhangi bir yazım yanlışı yoktur?

Metnin ikinci paragrafında sayıların yazımıyla ilgili yapılan yanlışı bulup yazınız.

Metnin dördüncü paragrafında sayıların yazımıyla ilgili yapılan yanlışı bulup yazınız.

Metnin birinci paragrafında sayıların yazımıyla ilgili yapılan yanlışı bulup yazınız.

Metne göre teknoloji derslerine katılımın artmasının nedeni nedir?

Metnin üçüncü paragrafında sayıların yazımıyla ilgili yapılan yanlışı bulup yazınız.

"Bilimsel niteliği olan" anlamında kullanılan sözcük?

"Yararlanılan uygun şart veya durum" anlamında kullanılan sözcük?

"Belli bir konuda bilgi, görüş ve becerisi çok olan" anlamındaki sözcük?

2.

Etkinlik

Sayıların Yazımı

Aşağıdaki cümlelerde sayıların yazımıyla ilgili yapılan yanlışları bularak bunların doğru hâllerini örnekteki gibi cümlelerin altındaki boşluğa yazınız.

1 Yarın saat 21:15 de halı sahada maçımız var.

21.15'te

2 Veli toplantısına tamı tamına yüzelli beş kişi katılmıştı.

3 Seneye 6'inci sınıftan devam edeceğiz.

4 Çok çalışmama rağmen sınavda ancak 15.'inci olabilmıştim.

5 Öğretmenimiz her birimize 2'şer gün izin verdi.

6 Okulumuzdan mezun oluşumuzun 30'ncu yıl dönümünde yine bir araya geldik.

7 Meydanda yaklaşık 1300 kişi toplanmıştı.

8 Küçükken arkadaşlarımızla dokuz taş oynardık.

3.

Etkinlik

Sayıların Yazımı

Aşağıdaki kavram haritasında verilen cümlelerde sayıların yazımıyla ilgili yapılan yanlışları bularak bu yanlışların doğrusunu ilgili boşluğa örnekteki gibi yazınız.

1. Bu yılki istanbul Maratonu'nda yaklaşık yüz kırk bin kişi koştu.

yüz kırk bin

8. Hep beraber beş taş oynadık

2. Her gün saat 6.00'da kalkar, 6.45'de yola düşerdi.

7. Atatürk 1881'te Selanikte doğmuştur.

3. Babam, her birimize 5'er tane elma şekeri verdi.

6. Bugünkü konferansta bin üçyüz kırk sekiz kişi vardı.

4. Toplantının 3'ncü gününde bir değerlendirme yapılacak.

5. Geçen yıl 7'nci sınıfta okuyan çocuk bu yıl 8.'inci sınıfta okuyacaktı.

4.

Etkinlik

Sayıların Yazımı

Verilen soruların cevaplarını örnekteki gibi yan taraftaki kutucuklardan bulup yazınız.

“Sınava ikiyüz sekseniki bin kişi başvurmuştu.” cümlesinde hangi ifade doğru yazılmıştır?	ikiyüz
	bin
	skseniki
Cevap: <i>bin</i>	

“Bir milyon beşyüz bin ifadesini 1.500.000 şeklinde de yazabiliriz.” cümlesindeki yazım yanlışı hangi ifadede vardır?	bir milyon
	1.500.000
	beşyüz
Cevap:	

“Arkadaşım saat 3’de evden çıkmamı, saat 4’te de durağa gelmemi söyledi.” cümlesinde hangi ifadede yazım yanlışı yapılmıştır?	evden
	4’te
	3’de
Cevap:	

“3. sınıflar 4’er kişilik, 1.’inci sınıflar 2’şer kişilik gruplara ayrıldı.” cümlesinde hangi ifadede yazım yanlışı yoktur?	4’er kişilik
	3. sınıflar
	1.’inci sınıflar
Cevap:	

Yanda verilenlerden hangisi para ile ilgili işlemlerle senet, çek vb. ticari belgelerde yazılır?	altıyüzbinTL
	Beş yüz bin TL
	2 milyon beş yüz
Cevap:	

“Saat dokuzu beş geçiyor, ifadesindeki saat, ‘09:05’ şeklinde rakamla da yazılabilir.” cümlesinde hangi ifadede yazım yanlışı yapılmıştır?	09:05
	dokuzu
	beş
Cevap:	

“Yedinci ayın 7.’inci haftasının 7. gününde buluşmak üzere ayrıldık.” cümlesinde hangi ifadede yazım yanlışı yapılmıştır?	Yedinci
	7.
	7.’inci
Cevap:	

“Dört veya daha çok basamaklı sayılar sondan sayılmak üzere üçlü gruplara ayrılarak yazılır ve aralarına nokta konur.” buna göre hangisi doğrudur?	12.222
	1.2222
	122.22
Cevap:	

“Üleştirme sayıları rakamla değil, yazıyla belirtilir.” Buna göre yandaki üleştirme sayılarından hangisi doğru yazılmıştır?	5’er
	beşer
	beş’er
Cevap:	

“Sıra sayıları ekle gösterildiklerinde rakamdan sonra sadece kesme işareti ve ek yazılır, ayrıca nokta konmaz.” Buna göre yandakilerden hangisi doğru?	5’inci
	7’inci
	5.inci
Cevap:	

Doğru cevap sayısı	0 - 4	5 - 6	7 - 8	9
Değerlendirme	Gayret etmelisin	Orta	İyi	Çok iyi

GÖRSEL YORUMLAMA

➔ Yazılı metinlerin dışında kalan resim, fotoğraf, afiş, etiket, kartpostal, broşür, logo, sembol, şekil, işaret, tablo, grafik vb. öğelere **görsel** denir.

Etiket

Fotoğraf

Afiş

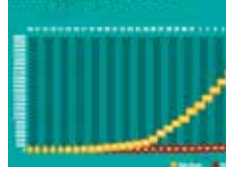
Kartpostal

Broşür

Tablo

Grafik

Karikatür

➔ Yazılı metin dışındaki bu öğeleri anlamlandırma ve yorumlama işine **görsel okuma** denir.

➔ Görsel okuma yapılırken kişi, kendi duygu ve düşüncelerini değil; yalnızca gördüklerini yansıtmalıdır.

Trafik Levhaları

➔ Trafik kuralları, yaya ve sürücülerin yolda ilerlerken uymaları gereken kurallardır. Trafik işaret ve levhaları sayesinde trafik güvenle akar ve kaza oranları düşer.

Okul Geçidi: Yol üzerinde bir okulun olduğunu gösterir. Sürücüler bu tabelayı görünce hem hızını düşürmeli hem de durmaya hazır olmalıdır.

Sola Dönülmez: Sola doğru bir yolun olduğunu ancak bu yoldan dönüşün yasak olduğunu gösterir.

Akıllı İşaretler

➔ Akıllı işaretler, televizyon yayınlarının içeriğiyle ilgili bilgi veren şekillerin olduğu bir sistemdir.

➔ Bu işaretlerin amacı, çocukları ve gençleri televizyon yayınlarının olası zararlarından korumak için anne babaları bilinçlendirmektir.

Genel İzleyici

Şiddet / Korku

7 yaş ve
üzeri için13 yaş ve
üzeri için18 yaş ve
üzeri içinOlumsuz örnek
oluşturabilecek
davranışlar

Tablo ve Grafik Yorumlama

- Birbirleriyle olan ilgilerine göre düzenlenmiş ifadeler bütününe **tablo** denir.
- Bir araştırma sonucunda elde edilen veriler arasındaki belli ilişkileri gösterme ve karşılaştırmaya yarayan, çizim ve diyagramlardan oluşan ifade biçimine **grafik** denir.
- Tablo ve grafik yorumlarken tablonun bize neyi anlatmaya çalıştığını iyi bilmeliyiz.
- Tablo ve grafik yorumlamalarında sorunun bizden ne istediği; yukarıdan aşağıya, soldan sağa hangi verilerin denk geldiği göz önünde bulundurularak tespit edilmelidir.

Tablo Yorumlama

- Aşağıda 5/A, 5/B ve 5/C sınıflarındaki öğrencilerin cinsiyet dağılımı belirtilmiş ve sınıf geçme not aralıkları renklerle gösterilmiştir.

Sınıflar	Kızlar	Erkekler
5/A		
5/B		
5/C		

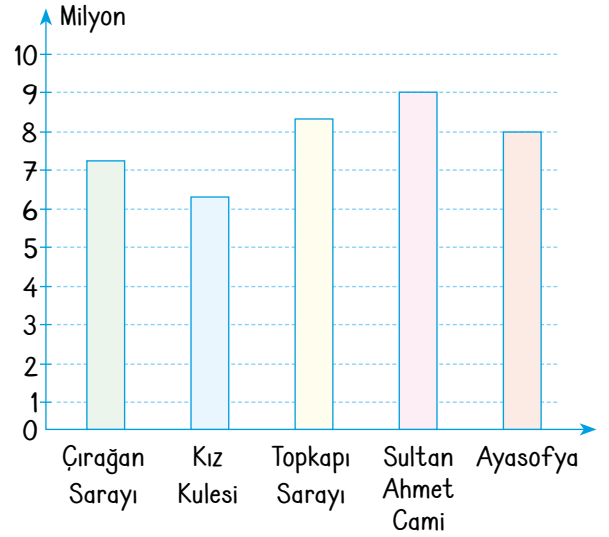
■ 100 - 80 ■ 80 - 50 ■ 50 - 30

Tablodan yapılacak çıkarımlar:

- 5/C sınıfındaki 80 üstü not alan öğrenciler ile 5/B sınıfındaki 80 üstü not alan öğrenci sayıları eşittir.
- 5/A'da 80-50 arası notla geçen erkek öğrencilerin sayısı 5/C'de 50-30 arası notla geçen erkek öğrencilerin sayısından azdır.
- 5/C'deki 80 üstü not alan erkek öğrencilerin sayısı 5/B'deki 80-50 arası not alan erkek öğrenci sayısından 2 fazladır.
- 5/A sınıfındaki kız öğrenciler erkek öğrencilerden daha başarılıdır.
- 5/B'deki 50-30 arası not alan kız öğrenci sayısı erkek öğrenci sayısından fazladır.
- 80 ve üstü not alan erkek öğrenci sayısı toplamı, 80 ve üstü not alan kız öğrenci sayısının toplamından fazladır.
- 5/B sınıfında 80-50 arasında not alan kız ve erkek öğrenci sayısı eşittir.

Grafik Yorumlama

- Aşağıdaki grafikte İstanbul'daki bazı turistik yerlerin ziyaretçi sayıları verilmiştir.

Grafikten yapılacak çıkarımlar:

- En çok ziyaret edilen yapı Sultan Ahmet Cami'dir.
- Çırağan Sarayı'na giden ziyaretçi sayısı, Kız Kulesi'ne giden ziyaretçi sayısından fazladır.
- Ayasofya'ya giden ziyaretçi sayısı, Topkapı Sarayı'na giden ziyaretçi sayısından azdır.
- En az ziyaret edilen yapı Kız Kulesi'dir.
- Hiçbir yapı, eşit sayıda ziyaretçi tarafından ziyaret edilmiştir.
- Sultan Ahmet Cami'nden sonra en çok ziyaret edilen yer, Topkapı Sarayı'dır.
- Ziyaret edilme sayısı birbirine en yakın olan iki yer, Ayasofya ve Topkapı Sarayı'dır.
- Bütün yerlerin ziyaretçi sayısı 6 milyonun üzerindedir.

1.

Etkinlik

Metin Analizi

Aşağıdaki inografik metinden hareketle verilen soruları cevaplayınız.

1. Mete Gazoz, okçuluktaki ilk uluslararası başarısını hangi yıl kazanmıştır?

2. Mete Gazoz, okçuluğa ne zaman başlamıştır?

3. Mete Gazoz'un haftalık atış sayısı kaçtır?

4. Mete Gazoz, ilk "Olimpiyat Oyunları Şampiyonluğu"nu ne zaman kazanmıştır?

5. Mete Gazoz, okçuluk dışında başka hangi alanlarla ilgilenmiştir?

6. Mete Gazoz'un aylık atış ortalaması kaçtır?

7. Mete Gazoz'un 4 altın madalya kazandığı organizasyon hangisidir?

8. Mete Gazoz, okçuluktaki ilk uluslararası başarısını nerede kazanmıştır?

9. Mete Gazoz'un başarı formülü nedir?

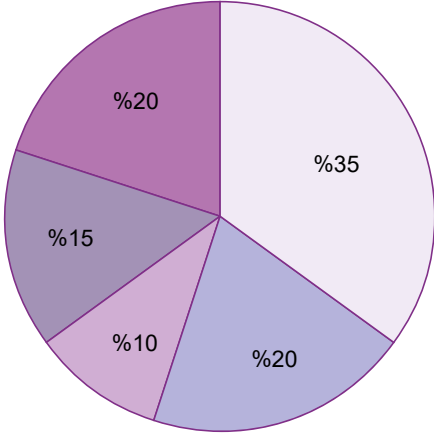
10. Mete Gazoz, hangi kategoride 2018'in en iyi sporcusu seçilmiştir?

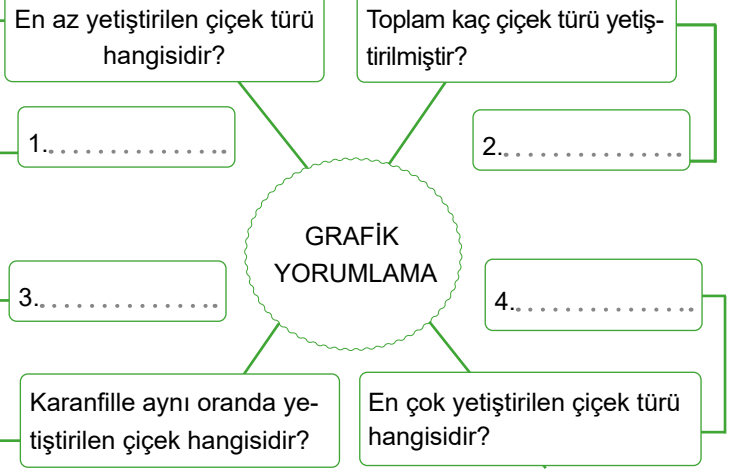
2.
Etkinlik

Görsel Yorumlama

Bir çiçek bahçesinde yetiştirilen çiçeklerin miktarları yüzdelik olarak aşağıya çıkarılmıştır. Bu bilgilere göre kavram haritasındaki soruları cevaplayarak ilgili boşluklara yazınız.

- Gül
- Karanfil
- Zambak
- Sümbül
- Menekşe

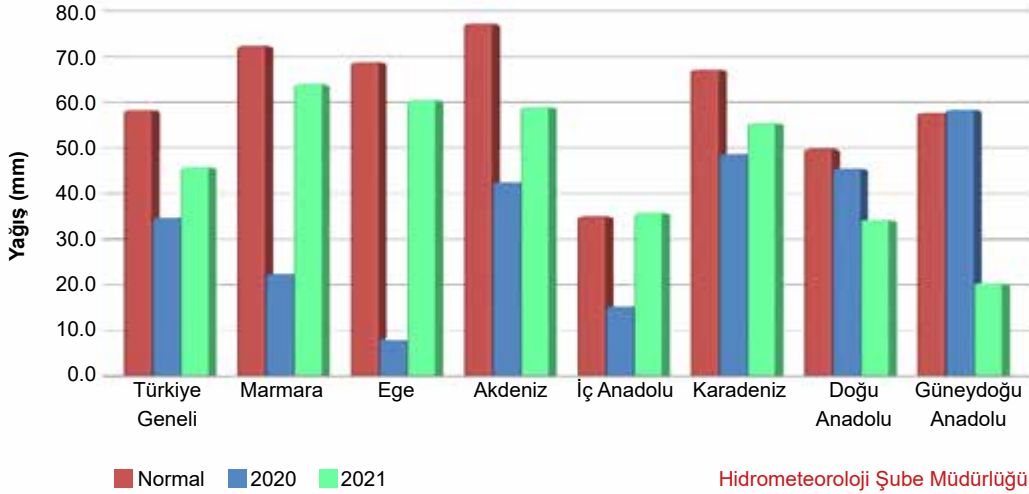

3.
Etkinlik

Görsel Yorumlama

Aşağıdaki grafikten hareketle kavram haritasındaki ilgili yerleri doldurunuz

2021 KASIM AYI ALANSAL YAĞIŞLARIN
NORMALLERİ VE GEÇEN YIL İLE KARŞILAŞTIRILMASI

a)

2021 yılı Kasım ayı verilerine göre en çok yağış alan bölgemiz hangisidir?

2021 yılı Kasım ayı yağış ortalamasının bir önceki yıla göre en büyük farkın olduğu bölgemiz hangisidir?

b)

GRAFİK YORUMLAMA

c)

2021 yılı Kasım ayı yağış ortalamasının normale en yakın görüldüğü bölge hangisidir?

2020 yılı yağış ortalamasının normale en yakın görüldüğü bölgemiz hangisidir?

d)

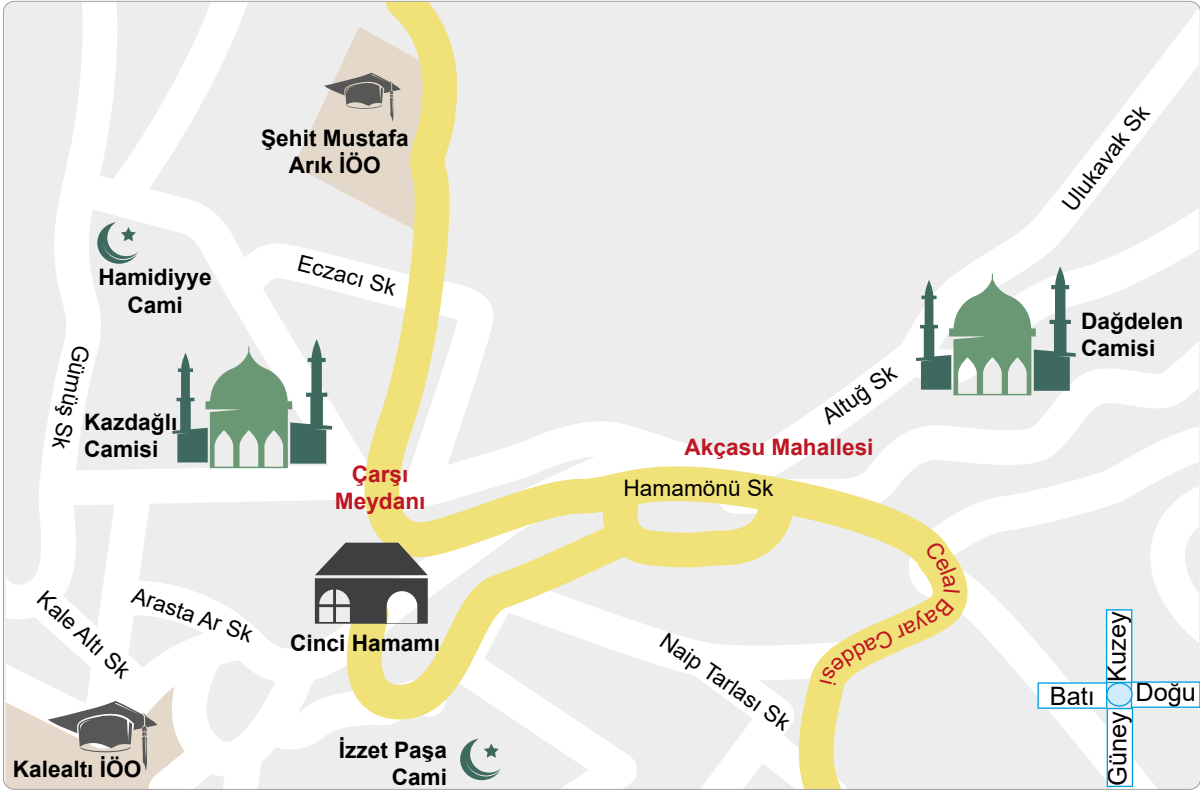

4.

Etkinlik

Görsel Yorumlama

Aşağıdaki krokiden hareketle kavram haritasındaki soruları cevaplayınız.

1.

2.

Dağdelen Camisi hangi mahallede bulunmaktadır?

Cinci Hamamı'nın güneyinde ne vardır?

3.

4.

Şehit Mustafa Arık İÖO, Çarşı Meydanı'nın neresindedir?

Kazdağlı Camisi, Çarşı Meydanı'nın neresindedir?

Kalealtı İÖO hangi sokakta bulunmaktadır?

Kalealtı İÖO, Çarşı Meydanı'nın neresindedir?

5.

6.

KROKİ
YORUMLAMA

Kendinizi aldığınız yıldız sayısı ile değerlendiriniz.

1 doğru: ★

2 - 3 doğru: ★★

4 - 5 doğru: ★★★

6 doğru: ★★★★★

Aldığım yıldız sayısı →

1 - 2 yıldız → 🗳️

3 - 4 yıldız → 👍

5.
Etkinlik

Görsel Yorumlama

Aşağıdaki tabloda illerin dört aylık toplam yağış miktarı ortalaması verilmiştir. Tablodan hareketle verilen soruların cevaplarını örnekteki gibi yan taraftaki kutucuklardan bulup yazınız.

İLLER	MAYIS (mm)	HAZİRAN (mm)	TEMMUZ (mm)	AĞUSTOS (mm)
ANKARA	52,0	35,03	14,2	12,5
İSTANBUL	37,9	38,5	19,7	22,1
İZMİR	31,8	12,0	4,1	5,1
BURSA	51,1	34,4	22,3	18,6
ERZURUM	72,9	48,9	27,1	17,8
ESKİŞEHİR	45,5	35,8	14,6	7,9

Tabloya göre mayıs ayında en fazla yağış alan ilimiz hangisidir?

Erzurum

Ankara

Bursa

Cevap: **Erzurum**

Tabloya göre verilen illerden hangisinin dört aylık yağış ortalaması en yüksektir?

İstanbul

Ankara

Erzurum

Cevap:

Tabloya göre haziran ayında en az yağış alan ilimiz hangisidir?

Bursa

İstanbul

İzmir

Cevap:

Tabloya göre hangi ilin ağustos ayı yağış ortalaması en düşüktür?

İzmir

Eskişehir

İstanbul

Cevap:

Dört aylık toplam yağış miktarı ortalaması birbirine en yakın olan ilimiz hangisidir?

İstanbul

Erzurum

Eskişehir

Cevap:

Tabloya göre temmuz ayı yağış ortalamasının en yüksek olduğu ilimiz hangisidir?

İstanbul

Bursa

Erzurum

Cevap:

İllerin dört aylık ortalamasına göre en az yağış alan ilimiz hangisidir?

Eskişehir

İzmir

Ankara

Cevap:

Tabloya göre haziran ayı yağış ortalamasına göre en yüksek yağış alan üçüncü ilimiz hangisidir?

Eskişehir

Erzurum

Ankara

Cevap:

Doğru cevap sayısı	0 - 2	3 - 4	5 - 6	7
Değerlendirme	Gayret etmelisin	Orta	İyi	Çok iyi

1 ve 2. soruları aşağıdaki şiire göre cevaplayınız.

Vatan sevgisini içten duyanlar

Sıdk ile çalışır benimseyerek

Milletine ulusuna uyanlar

Demez neme lazım neyime gerek.

Her ferdin hakkı var, bizimdir vatan

Babamız dedemiz döktüler al kan

Hudut boylarında can verip yatan

Saygıyla anarız şehit diyerek.

1. Yukarıdaki şiire gelebilecek en uygun başlığı ve ana duygusunu bularak yazınız. (5+5=10 puan)**2. Şaire göre vatan sevgisini içten duyan kişilerin taşıdıkları özellik nedir? Yazınız. (10 puan)**

3. Koşarken kendinden söz etti. Çok hızlı konuşuyordu. Anlattıklarının çoğu bir kulağımdan girdi, ötekinden çıktı. Yeni emekli olduğunu, çocukluğunun mahallemizde geçtiğini, emekli olunca buradan bahçeli bir ev aldığını, koşarak sağlığını korumaya çalıştığını aklımda tutabildim sadece. En büyük ideali mahallede koşu kulübü kurmakmış. Bu yüzden koşarken yolda, pencerede, balkonda gördüğü herkesi koşmaya davet ediyordu.

a) Bu metin öğretici veya hikâye edici metinlerin hangisinden alınmış olabilir? Gerekçesiyle birlikte yazınız. (5 puan)**b) Aşağıda anlamları verilmiş olan deyimleri metinden bularak karşılıklarına yazınız. (5 puan)**

- Söylenen söze önem vermemek: (.....)
- Unutmamak: (.....)
- Bir şey üzerine konuşmak: (.....)
- Çağırarak: (.....)

4. İçimde damla damla bir korku birikiyor;
Sanıyorum, her sokak başını kesmiş devler...
Üstüme camlarını, hep simsiyah, dikeyor;
Gözüne mil çekilmiş bir âmâ gibi evler.

Bu dördülmükteki altı çizili dizide belirgin olan söz sanatını gerekçesiyle birlikte yazınız. (10 puan)

5. 2024 yaz tatili oldukça keyifli geçti. Ailemle birlikte deniz kenarında bir tatil köyünde kaldık, tıpkı geçen yılki tatilimizde olduğu gibi. Günlerimiz genellikle plajda güneşlenmek ve denize girmekle geçti. Bu yıl deniz daha da sıcak ve güzeldi. Açıkçası, tatilin verdiği dinlenme ve enerji çok faydalı oldu. Kısacası, tatil bize hem fiziksel hem de ruhsal yenilenme sağladı. Sonuç olarak bu yılki tatil, güzel anılar biriktirmemizi ve stresimizi atmamızı sağladı.

Yukarıdaki metinde yer alan benzerlik ve özetleme işlevli söz varlıklarını bularak aşağıdaki boşluklara yazınız. (5+5=10 puan)

a. Benzerlik işlevli söz varlıkları:

b. Özetleme işlevli söz varlıkları:

6. **Aşağıdaki cümlelerde geçen altı çizili sözcüklerin türlerini karşlarına yazınız. (2+2+2+2+2=10 Puan)**

Öğretmenimiz sınıfımızdaki çalışan öğrencilere ödül verdi. →

Annem sofrada artan yemekleri sokak hayvanları için ayırdı. →

O okulda okumak benim çocukluğumdan beri en büyük hayalimdi. →

Babam, evdeki dolapların birçoğunu tamir etti. →

Bu, gerçekten çok lezzetliydi çünkü annemin eli değmişti. →

7. Henüz on adım atmamıştık geri dönüp balonlara bakmak istediğinde gözlerine inanamadı () Balonlar her nasılsa adamın elinden kurtulmuş ve yolun kenarında ki büyük ağacın dallarına takılıp kalmıştı. Çocuk () gördüğü manzara karşısında donup kalmıştı. Ağaçtaki balonlara bakarken Baloncu ona seslendi ()

() Küçük () Balonları ağaçtan kurtarırsan birini sana veririm.

Parçada ayraçlarla belirtilen yerlere getirilmesi gereken noktalama işaretlerini sırasıyla aşağıdaki kutucukların içinde gösteriniz. (2+2+2+2+2=10 puan)

(.....) (.....) (.....) (.....) (.....)

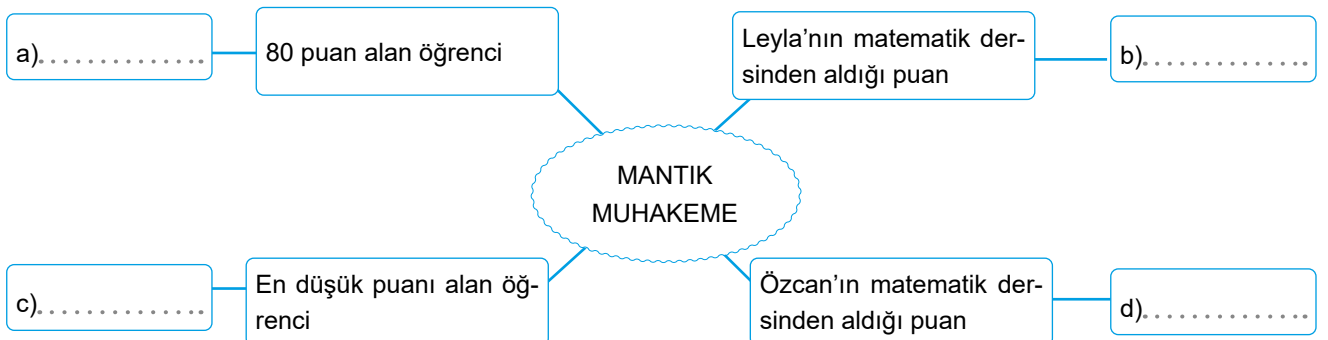
8. **Aşağıdaki bilgilerden hareketle kavram haritasındaki ilgili boşlukları doldurunuz. (3+3+2+2=10 puan)**

Murat, İlhan, Cengiz, Leyla, Özcan ve Öykü adlı öğrenciler matematik dersinin sınavına girmişlerdir. Bu kişiler sınavdan 50, 60, 70, 80, 90 ve 100 olmak üzere altı ayrı puan almışlardır. Bu altı öğrencinin almış oldukları puanlarla ilgili bilinenler şu şekildedir:

Leyla'nın aldığı not Özcan'ın notundan yüksek, Cengiz'in notundan ise düşüktür.

İki öğrenci Cengiz'den yüksek not almıştır ve bunların ikisi de erkektir.

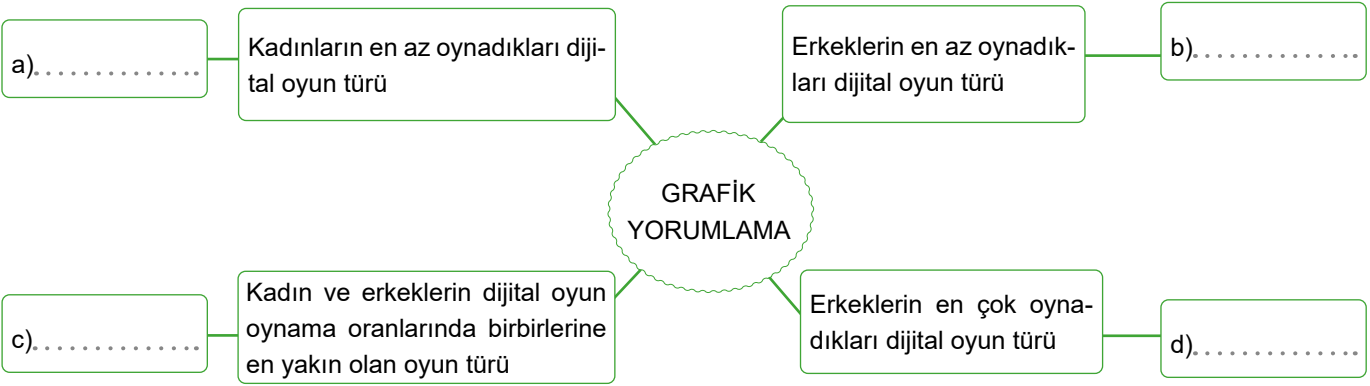
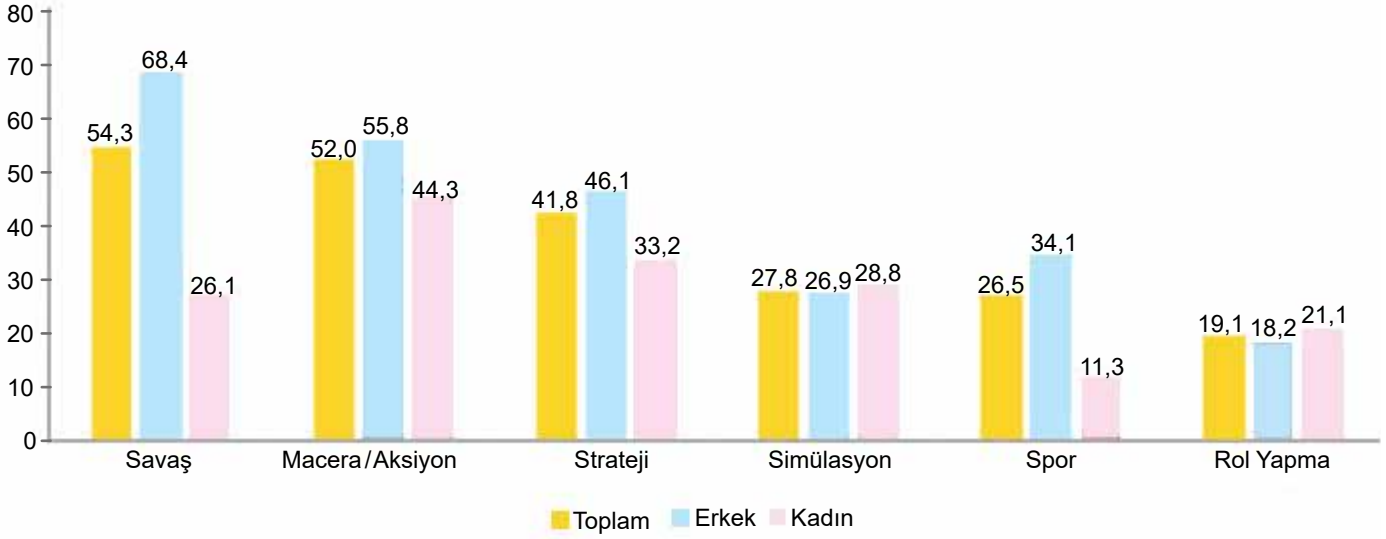
En düşük notu alan kişi Özcan değildir.

9. Aşağıdaki grafikten hareketle kavram haritasındaki ilgili yerleri doldurunuz. (3+3+2+2=10 puan)

Düzenli Dijital Oyun Oynayan Çocukların Cinsiyetine Göre Oynadıkları Oyun Türleri (%), 2021

10. Aşağıdaki cümlelerde sayıların yazımı ile ilgili yapılan yanlışları bulup sebebini ilgili boşluğa yazınız. (2+2+2+2+2=10 puan)

Cümle	Yazım Yanlışının Nedeni
Onüç yaşıma girmiş bulunuyorum.	
5'er kişilik gruplara ayrıldık.	
Bu binanın 6.'ncı katında oturuyoruz.	
10:30'da okulun toplantısı başlayacak.	
Çocukken beş taş oynamayı çok severdim.	

www.ortaokuldata.com Dijital Eğitim Platformunun tanıtım ve kullanım videoları için karekodu okutunuz.

Dijital Eğitim Platformunda Neler Var?

Bu seti alan öğretmen ve öğrencilerin tamamı Dijital Eğitim Platformuna sınırsız sahip olacaktır. Dijital Eğitim Platformunda

- Deneme sınavları çözme,
- Soru çözme,
- Konu çalışma,
- Yapay zeka destekli istatistiksel raporlar alma,
- Süreç odaklı dijital öğrenci takip sistemi,
- Ders kitabının dijital içerikleri,
- Akıllı tahta uygulamaları

gibi birçok özelliğe sahiptir.

Dijital Eğitim Platformu Nasıl Kullanılır?

- Öğretmenin sisteme üye olması
 1. Öğretmen kendisi ortaokuldata.com'dan üyelik yapabilir.
 2. 0 (542) 262 03 37 whatsapp hattından yardım alarak üyelik yaptırabilir.
- Öğretmen, öğrenci listesini sisteme girdikten sonra öğrencilerin kullanıcı adı ve şifreleri otomatik oluşturulacak veya öğrenci listesini 0 (542) 262 03 37 whatsapp hattına göndererek sistem tarafından öğrenci şifreleri oluşturulacaktır.
- Öğrenci, öğretmeninden alacağı şifre ile sisteme giriş yapabilecektir.

* Sınırsız kullanım süresi 1 eğitim-öğretim yılıdır.

İvedik Organize Sanayi Matbaacılar Sitesi 1518 Sok.
Mat-Sit İş Merkezi No:2/20 Yenimahalle / ANKARA
Tel: 0 312 384 20 33 - 0 505 925 57 81
www.editoryayinevi.com | bilgi@editoryayinevi.com

Nasıl Sipariş Edebilirim?

Kitapçınızdan talep edebilir veya 0 505 099 24 84 telefon hattından bilgi alabilirsiniz.

9 786052 806265

5. Sınıf

Soru Bankası, Defterim

6. Sınıf

Soru Bankası, Defterim

7. Sınıf

Soru Bankası, Defterim

8. Sınıf

Soru Bankası, Defterim

